

JMG

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2023-01-05

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.gu.se/jmg

Högerpopulisten på besök

En kritisk diskursanalys av svenska nyhetstidningars skildring av
påskkravallerna

Författare: Emelie Nilsson
Handledare: Marina Ghersetti
Kursansvarig: Elena Johansson

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF JOURNALISM, MEDIA AND COMMUNICATION

JMG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF JOURNALISM, MEDIA AND COMMUNICATION

Abstract

Title: The right-wing populist visits - A critical discourse analysis of Swedish newspapers' portrayal of the easter riots.

Authors: Emelie Nilsson

Level: Bachelor thesis in Journalism

Term: HT 2022

Supervisor: Marina Ghersetti

In April 2022, the right-wing politician Rasmus Paludan burns the holy book of islam, the Quran in part of a tour in several Swedish cities. This gets a lot of attention among the citizens of several Swedish cities as well as in the media's reporting. As a consequence of Rasmus Paludan's islamophobic manifestation came violent riots, violence against the police and vandalism. An event which in the Swedish press was named; "The easter riots". This study has analyzed the media's reporting of the event in two different journalistic genres; editorials and news articles. These genres were selected citing that they differ in terms of expression of opinions and values. In this context, the intention was to see if the basis of values could also be discerned in news articles. The analysis material was selected, of which three editorials and six news articles from the newspapers Aftonbladet, Svenska Dagbladet and Dagens Nyheter. The aim of the study has through a critical discourse analysis been able to interpret and analyze the material in order to discern on which base of values it rests. To achieve the purpose of the study and identify the basis of values the following associated specified research questions was formulated:

- How is Rasmus Paludan and his party, Stram Kurs, described in the journalistic reporting related to the easter riots?
- How has the media portrayed those upset by Rasmus Paludan and his party?

The results of the study has shown that the context of the editorials and news articles matters when it comes to the expression of values. In the news articles, this shows when Muslims are allowed to speak out and are represented in the texts. Here a discussion appears about Rasmus Paludan's anti-islamic manifestations with reference to the fact that it can be regarded as agitation against muslims as an ethnic group. In the articles that were centered in a context where Muslims were not heard, instead a rhetoric appeared where the constitutional law, freedom of expression should be prioritized in politics. It appeared as a prerequisite for an open and free society.

Keywords: Right wing populist, extremist, muslims, islam, islamophobia, discourse, agency.

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
1.1	Bakgrund	7
1.1.1	Partiet Stram Kurs	7
1.1.2	Rasmus Paludan etablerar sig i Sverige	8
1.1.3	Påskkravallernas händelseförlopp	8
2	Problemformulering	10
2.1	Syfte med tillhörande forskningsfrågor	10
3	Tidigare forskning	11
3.1.	Skiftet mellan invandrare som en nödvändighet till ett hot mot det globala Väst	11
3.2	Högerpopulismens språkliga normalisering	11
3.3	Rädslan för muslimer och skapandet av syndabockar	12
3.4	Begreppsdefinitioner enligt Ruth Wodak	13
3.5	Den upplevda diskrimineringen gentemot muslimer i Sverige efter terrorattacken den 11 september i New York, USA	13
3.6	Islamofobi och dess mediala utveckling	14
3.7	Journalistikens normaliseringen av den populistiska högern	16
4	Teoretiskt ramverk	18
4.1	Diskursanalytiska antaganden	18
4.2	Kritisk diskursanalys	18
4.3	Det journalistiska språket och dess maktutövning på medborgarna	19
4.4	Medieforskning, perceptionen av invandrare som samhällets hot	20
4.5	Begreppet islamofobi	21

5	Ämnesrelevans	22
6	Metod och material	23
	6.1 Material och avgränsning	23
	6.1.1 Urval av nyhetsartiklar	24
	6.1.2 Urval av ledare	25
	6.2 Typurval	26
	6.3 Urval- och metoddiskussion	27
	6.4 Kritisk diskursanalys som vetenskaplig metod	29
	6.5 Analytiska språkstrategier	30
	6.6 Operationalisering av begrepp	31
7	Resultatredovisning	32
	7.1 Ledartexterna	32
	7.1.1 Aftonbladet	32
	7.1.2 Svenska Dagbladet	34
	7.1.3 Dagens Nyheter	36
	7.2 Nyhetsartiklarna	37
	7.2.1 Aftonbladets nyhetsartiklar	37
	7.2.2 Svenska Dagbladets nyhetsartiklar	40
	7.2.3 Dagens Nyheter nyhetsartiklar	43
8	Slutdiskussion	47
	8.1 Svar på studiens huvudfråga	47
	8.2 Teoretiska implikationer och förslag på vidare forskning	49
	8.2.1 Muslimer skyldiga genom association	49
	8.2.2 Högerpopulism och konstruktionen av muslimer som syndabockar	50
9	Referenslista	51

9.1 Journalistiska artiklar	51
9.2 Vetenskapliga källor	52
9.3 Analysmaterial	54
9.4 Övriga källor	55

1 Inledning

Studien ämnar att analysera och tolka den diskurs som kommer till uttryck i mediernas rapportering om det som medier har kommit att kalla "påskkravallerna" som ägde rum under påskhelgen i april 2022. Bakgrunden till påskkravallerna beskrivs i SVT nyheter (Hjortsman, 2022, 11 maj) bero på att Rasmus Paludan, jurist och partiledaren för partiet Stram Kurs ämnat att genomföra islamfientliga manifestationer där de har planerat att bränna islams heliga skrift, koranen. Stram Kurs och Rasmus Paludan ska på så vis ha upprört och provocerat människor i utvalda områden (Balcer Bednarska & Linder 2022, 20 april).

1.1 Bakgrund

I detta kapitel presenteras Rasmus Paludan och hans parti Stram Kurs, vilken bakgrund och händelseförlopp som ledde fram till att Paludan och hans parti kom att genomföra islamfientliga manifestationer i Sverige. Därefter ges en översiktlig redovisning över händelsen som kommit att benämnas "påskkravallerna" i medier vilket den här studien har valt att fokusera på.

1.1.1 Partiet Stram Kurs

Expo (u.å) som är en religiöst och politiskt obunden stiftelse som granskar det de benämner som högerextrema i samhället har publicerat flertalet artiklar om Rasmus Paludan och det parti han bildat med namnet Stram kurs. Expo presenterar Paludan och hans parti som ett exempel på en högerextrem partipolitisk grupp. Stram Kurs grundas 2017 och är ett danskt högerextremt och antimuslimskt parti vars arbete strävar efter etnisk homogenitet. Partiet annonseras för första gången under en antimuslimsk demonstration. Därefter har partiet kandiderat i Danmarks kommunal- och regionval och 2019 kandiderar de till danska folketinget, motsvarade det svenska riksdagsvalet. Stram Kurs har gjort sig kända för allmänheten via sina aktioner vilket Danmarks radio hörsammar och bjuder in dem till partiledardebatten innan valet till Folketinget. I valet till folketinget ökade partiets stöd. 2019 når partiet ett väljarstöd på 1,8 procent som är 0,2 procentenheter från folketingets riksdagsspärr (Expo, 2022, 19 september).

Dansk radio (Eller, 2019, 27 april) beskriver hur Rasmus Paludan och Stram kurs sprider sina budskap bland annat via plattformen Youtube och demonstrationer som har inkluderat koranbränning. På Stram Kurs hemsida står det att partiet vill dra sig ur internationella konventioner om flyktingar samt utvisa alla icke-västerländska personer, oavsett om de beviljats asyl eller inte. De som blivit beviljade medborgarskap i Danmark ska därmed i praktiken få detta granskat och i förlängningen makulerat. Dessutom vill partiet förbjuda religionen islam eftersom det bland annat påstås att islams rättssystem är en attack mot vårt sätt att leva. Att islam vill avskaffa demokratin och nationalstaten i förmån för kalifat och

sharia. Dessutom påstår Stram Kurs att lärande från koranen strider mot mänsklig moral och allmän ordning (Stram Kurs, u.å).

1.1.2 Rasmus Paludan etablerar sig i Sverige

Rasmus Paludan föddes i Danmark 1982 och har varit politiskt aktiv sedan en tid in på 2000-talet (Expo, 2022, 19 september). Innan Paludan startar partiet Stram Kurs är han medlem i ungdomsföreningen radikal ungdom som en del av dess huvudstyrelse (Brandsen, 2019, 18 april). Under deras konvention 2003 ställer sig Paludan och en del andra medlemmar sig bakom en resolution som anser USA vara en så kallad skurkstat. Resolutionen antas inte och strax därefter lämnar Rasmus Paludan föreningen frivilligt. Expo berättar att Rasmus Paludan benämner sig själv som en etnonationalist. I Danmark har han vid två separata tillfällen blivit dömd för den svenska motsvarigheten till hets mot folkgrupp. Han har också lagförts för uttalanden som han har gjort gentemot muslimer (Expo, 2022, 19 september).

I augusti 2020 stoppas Rasmus Paludan vid sitt försök att resa in i Sverige och därefter erhåller han inreseförbud till Sverige under två år. Att neka honom tillträde beror på att Rasmus Paludan tillsammans med den svenska högerpopulisten Dan Park planerat en demonstration mot islam i Malmö. Syftet var att bränna koranen utanför en moské. Till en början godkänner polisen demonstrationen, men senare dras tillståndet tillbaka eftersom polisen gör bedömningen att de inte kan garantera säkerheten för deltagarna eller allmänheten (News Øresund, 2020, 27 augusti). Trots detta genomför några av Paludans sympatisörer en demonstration på Stortorget i Malmö och de delges misstanke om hets mot folkgrupp (Ahlqvist m.fl., 2020, 28 augusti). Rasmus Paludan överklagar inreseförbudet till Sverige då han hävdar sig vara svensk medborgare eftersom han bott i Sverige och hans pappa är svensk medborgare. Migrationsverket ger honom rätt i oktober 2020 (Expo, 2022, 19 september).

Expressen uppger att Dan Park gjort sig känd bland annat genom att bli dömd för hets mot folkgrupp i Sverige (Ölander, 2020, 27 augusti). Han har som högerextrem gatukonstnär sedan 1990-talet spridit rasistiska budskap i sina verk och avtjänat flera fängelsestraff på grund av detta. Han har utfört rasistiska aktioner, medverkat i nazistiska demonstrationer och gjort sig ett känt namn i högerextrema kretsar (Expo, 2020, 30 november).

1.1.3 Påskkravallernas händelseförlopp

Under påskhelgen 2022 utbryter våldsamma upplopp i flera svenska städer efter att Rasmus Paludan planerar, samt genomfört islamfientliga manifestationer uppger SVT nyheter (2022, 27 juni). På torsdagen 14 april bränner Rasmus Paludan koranen på ett torg i Jönköping. Senare samma dag har Paludan och hans parti Stram kurs som avsikt att genomföra en manifestation i stadsdelen Skäggetorp i Linköping (SVT, 2022, 27 juni), folk har samlats och snart startar ett våldsamt upplopp. Även i Norrköping blir det orolig stämning vilket resulterar i upplopp. Bland annat ska flertalet poliser skadats och polisbilar, kollektivtrafiken samt räddningstjänsten ska ha utsatts för skadegörelse (Larsson m.fl., 2022, 27 april).

Fredagen den 15 april bränner Rasmus Paludan och Stram kurs en koran i stadsdelen Rinkeby i Stockholm. I Rinkeby utsätts polisen för bland annat stenkastning samtidigt som de boende i området hyllas av polisen för att de manat till lugn på platsen. Uppemot åtta personer greps till följd av det våldsamma upploppet, brott mot knivlagen och försök till misshandel (Schau, 2022, 20 april).

Lördagen den 16 april har Rasmus Paludan och Stram kurs återigen planerat att genomföra en manifestation i Landskrona som senare flyttats till Malmö. Paludan dyker upp i Malmö och det blir oroligt i båda städerna. Under kvällen är även kravallpolisen på plats och flera bilbränder och stenkastning förekommer (Jönsson m.fl., 18 april).

På söndagsmorgonen den 17 april hävdar Rasmus Paludan att nya manifestationer ska genomföras i Norrköping och Linköping, vilket också får motreaktioner. Partiet ställer in men på eftermiddagen blir det ändå oroligt med upplopp, bilbränder och stenkastning (Brantemo m.fl., 2022, 18 april). Omkring 100-150 personer ska ha deltagit i upploppen i Norrköping. I Linköping blir det också våldsamt då exempelvis brandbomber och stenar kastades mot polisen. På kvällen och natten till måndagen den 18 april blir det också oroligheter i Malmö där flera bränder anlades, bland annat på en skola. Söndagen den 17 april är den sista dagen med våldsamma upplopp i flera svenska städer som en reaktion av att Rasmus Paludan och Stram kurs uppgett att de ska genomföra manifestationer (SVT nyheter, 2022, 27 juni).

2 Problemformulering

Denna studie tar avstamp i ett urval av de svenska tidningsartiklar som producerats till följd av det som i media har kommit att kallas påskkravallerna som ägde rum under påskhelgen i april 2022. De nyhetstidningar som valts ut för analys är: Aftonbladet, Svenska Dagbladet (SvD) och Dagens Nyheter (DN).

2.1 Syfte med tillhörande forskningsfrågor

Syftet med studien är att genom en kritisk diskursanalys tolka och analysera materialet för att urskilja på vilka värdegrunder det vilar.

För att uppnå studiens syfte ämnar studien att besvara följande huvudfråga med tillhörande specificerade forskningsfrågor:

Hur kommer tidningarnas respektive värdegrund fram på ledarsidorna, och återspeglas denna värdegrund också på nyhetssidorna?

Hur beskrivs Rasmus Paludan och hans parti, Stam Kurs i den journalistiska rapporteringen relaterat till påskkravallerna?

Hur har media porträtterat de som har upprörts av Rasmus Paludan och hans parti?

3 Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras tidigare forskning som berört högerpopulistiska partiers framväxt och normalisering i samhället och i medier. Kapitlet behandlar också hur islamofobi har kommit att stärkas i det svenska samhället och vad som kännetecknar denna utveckling, islamofobins bakgrund och tendenser. I denna kontext har tidigare studier genomförts för att studera härkomst samt hur islamofobi och högerpopulism tar sig till uttryck rent empiriskt samt inom det politiska landskapet.

3.1. Skiftet mellan invandrare som en nödvändighet till ett hot mot det globala Väst

Ruth Wodak (2015) har i sin forskning strävat efter att närma sig en förklaring kring varför, och hur högerpopulistiska partier har kommit att gå från att ligga i den politiska marginalen till att få betydande politiskt inflytande i flera europeiska länder, däribland Sverige. Wodak berättar att det inte existerar endast en förklaring till högerpopulistiska partiers framväxt och normalisering i samhället. Hon nämner däremot att några gemensamma nämnare för denna utveckling är exempelvis hur dessa partier centrerar sitt narrativ kring stärkta gränser, ideologi och åternationalisering. Högerpopulismens retorik talar till den upplevda rädslan människor har för förändring där "de andra" porträtteras som en fara för en påhittad homogen grupp, mot det som betraktas som "oss" hävdar författaren. Hon beskriver högerpopulistiska partiers stärkta maktposition delvis beror på konsekvensen av att normalisera deras nationalistiska, främlingsfientliga och rasistiska retorik.

Ruth Wodak spårar utvecklingen kring normaliseringen av högerpopulism till år 1989 då den så kallade järnridån mellan Europas öst och väst föll. Det medförde att främlingsfientligheten ökade i takt med att människor blev rädda för att invandrare från det tidigare östeuropa skulle komma och ta jobben. Det skapade i sin tur större klyftor mellan "oss" och "de andra". Innan 1989 beskriver Wodak hur invandrare betraktades som välkomnade "gästarbetare", eller som "flyktingar" från totalitära samhällssystem. I Sverige välkomnades invandrare som gästarbetare för att ta de jobb ingen verkade vilja ha. Efter 1989 började istället invandrarna betraktas som ett hot mot de svenska medborgarna på arbetsmarknaden. Rädslan gentemot invandrare som uppkom efter järnridåns fall menar Wodak har sin grund i traditionella rasistiska och antisemitiska föreställningar samt diskriminering av religiösa eller etniska minoriteter som har funnits i många delar av världen. I flera fall har föreställningarna existerat i århundraden. Dessa olika religiösa och etniska minoriteter har traditionellt konstruerats som ett hot mot välfärden, ekonomin, kulturen men också gentemot civilisationen i sin helhet (Wodak, 2015).

3.2 Högerpopulismens språkliga normalisering

Högerpopulism kännetecknas enligt Ruth Wodak bland annat av en mer aggressiv retorik och karismatiska ledare som tar plats i debatten. För att förstå högerpopulism som fenomen

hävdar författaren att det krävs en förståelse för dess retoriska innehåll och form. Alltså dess inneboende ideologi och övertygelser. De förslag och föreställningar som denna retorik förmedlar hävdar Wodak behöver observeras och analyseras. Hon föreslår flera olika analytiska utgångspunkter för att genomföra analysen, bland annat ett diskursanalytiskt förhållningssätt i kombination med kontextuell kunskap.

För att särskilja högerpopulistiska partier från andra politiska partier finns förklaringen inte bara i den typ av retorik de för utan även i dess innehåll. Genom partiernas beskrivning av det som ska fruktas, en upplevd fara, ger de också svar på vem/vilka som bär skulden, syndabocken. Ruth Wodak understryker att högerpopulistiska partier uttrycker att denna syndabock hotar och skadar samhället. Ideologin hos många av de högerpopulistiska partier som växer fram tenderar att förespråka åternationalisering där nationalstaten alltmer kopplas ihop med medborgarskap och nativism. Nativism betyder inom politiken att skydda infödda samt de etablerade invånarnas intressen gentemot invandrarnas intressen. Olika politiska identitetsnarrativ reproduceras av dessa högerpopulistiska partier och i Sverige identifierar författaren att högerpopulism i huvudsak koncentrerar retoriken kring det upplevda hotet från islam (Wodak, 2015).

För att strukturera sin forskning kring högerpopulistiska partier tar Ruth Wodak (2015) upp två slutsatser som hon menar kan appliceras på de fall hon studerat av högerpopulistiska partiets spridning. Den första är att alla sådana partier understryker någon form av exempelvis religiös, etnisk, eller lingvistiskt utformad politisk minoritet som syndabock. Anledningen är att konstruera en bild av denna som hotet mot nationen, "oss". En rädsla som manifesterar sig själv som "politics of fear" hävdar författaren. Den andra aspekten Wodak lyfter är att högerpopulism stödjer det hon kallar okunnighetens arrogans. Detta menar hon betyder att partierna vädjar till människors sunda förnuft och förespråkar antiintellektualism, vilket är en återgång till tankeföreställningar från upplysningstiden.

3.3 Rädslan för muslimer och skapandet av syndabockar

Efter terrorattentatet i New York den 11 september 2001 beskriver Ruth Wodak (2015) att muslimer började porträtteras som en akut säkerhetsfara gentemot många västländer. Som konsekvens genomfördes flera säkerhetsreformer som sällan ifrågasattes. Dessutom bidrog det till legitimerande av en mer restriktiv invandringspolitik. År 2004, när Europeiska unionen utvidgades började begreppen: flykting, invandrare samt asylsökare alltmer innebära en fiendebild av "den andre". Denna retorik har sedan kommit att dominera politiska debatter och samtal. Bilden av muslimer som konstrueras är en tom så kallad flytande signifikant som tar sig olika uttryck beroende på vem som förmedlar den i sin retorik (Wodak, 2015).

Ruth Wodak hävdar att högerpopulistiska partier konstruerar "de andra", syndabockar som ett svar på de utmaningar som samhället har, oavsett dess komplexitet. Högerpopulistiska partier hämtar traditionella stereotyper av den upplevda fienden beroende på landets historiska kontext. Att använda denna språkliga strategi som ger narrativ kring "offer-förövare", skapandet av syndabockar samt konstruering av konspirationsteorier är en nödvändighet

inom högerpopulistisk retorik. Detta sker i syfte att legitimera sina politiska förslag, som i dagens politiska system tenderar att handla om att sprida rädsla gentemot invandrare. Därigenom talar de högerpopulistiska partierna för behovet av stärkt säkerhet. Sådana argument ökar efter terrorattacken den 11 september i New York. Wodak berättar att politiska ledare använder krissituationer som underlag för att möjliggöra specifika argument och en viss retorik. Vid krissituationer menar författaren att medier tenderar att reducera komplexa händelseförlopp och historiska skildringar till ögonblicksskildringar. Denna retorik gör att läsaren konfronteras med en oförutsedd mängd faktorer som underlättas genom att dikotomisera perspektiv där en helhet delas upp och den ena kan inte existera med den andra. Det vill säga exempelvis hur säkerhet framställs som oförenligt med invandring (Wodak, 2015).

Ruth Wodak (2015) berättar att det tidigare inte ansågs troligt att Sverige skulle få en spridning av högerpopulism likt den utveckling som kunnat identifieras i exempelvis Frankrike och Italien. I kontrast till detta konstaterar hon att utvecklingen har sett annorlunda ut. Hon berättar att det tidigare fanns en övertygelse om att högerpopulismen i Sverige skulle vara ett kortlivat fenomen men istället erhåller det högerpopulistiska partiet Sverigedemokraterna platser i Sveriges riksdag efter valet 2010. Vid analysering av ultranationalistiska och främlingsfientliga partier har forskningen funnit att det inte alls är ett flyktigt fenomen påvisar Wodak. Hon beskriver att detta exempelvis beror på att partierna baseras på både nya och gamla identitetskoncept. Hon kallar detta för moderniseringsteori som förklarar hur högerpopulism eller radikalhögern baseras på ultranationalistiska, homogena idéer som direkt, eller tenderar att sammanfalla med liberal demokrati.

3.4 Begreppsdefinitioner enligt Ruth Wodak

Olika forskare använder sina egna definitioner och terminologi gentemot begrepp och förklaringar relaterat till högervidna partier. Wodak beskriver hur hon anser det vara väsentligt att betona hur dagens högerpopulistiska partier oftast skiljer sig från det som historiskt varit den traditionella högern (även den fascistiska högern). Vissa forskare väljer att koppla samman högerpopulism med radikalhögern eller högerextremism. Wodak menar att sådana kopplingar är vanligt förekommande och betonar att det viktigt att tydligt klargöra vilka villkor och specifikt innehåll som ligger till grund för dessa kopplingar. Exempelvis hävdar hon att termerna extremhögern och fascisthögern samt fysiskt aggressiva traditioner ska reserveras till partier med en explicit och öppen koppling till ideologier såsom nazistiska (Wodak, 2015).

3.5 Den upplevda diskrimineringen gentemot muslimer i Sverige efter terrorattacken den 11 september i New York, USA

Efter terrorattentatet i New York den 11 september 2001 beskriver Göran Larsson (2010) att muslimer i Sverige alltmer blivit offer och mål för antimuslimska samt islamofobiska rörelser, attityder och beteenden. Larsson berättar vidare att han har varit en del av ett

politiskt projekt med avsikt att analysera spänningar inom Sverige gentemot muslimska minoriteter. Undersökningen riktade sig till olika muslimska grupper genom moskéer i Sverige, främst i Göteborg och Stockholm. Studien bestod av en enkätundersökning samt intervjuer med muslimska ledare i landet och enkäten gick ut ungefär två veckor efter att terrorattentatet ägt rum i New York. Studien visade på hur den muslimska minoriteten i Sverige har drabbats av stigande antimuslimska attityder efter terrorattacken. Intervjuerna som tillhörde undersökningen visade att flera moskéer har attackerats samt utsatts för bombhot. Intervjupersonerna berättade att de utsatts för antimuslimska och islamofobiska åsikter. Diskrimineringen kunde ta form som en icke-verbal sådan, det vill säga som en upplevd rädsla gentemot muslimer när dessa inträdde en plats. Sedan kunde diskrimineringen också ta form som en fysisk- eller verbal aggression. I enkätundersökningen framgick det att en majoritet av de svarande har blivit utsatta för verbal diskriminering medan ett fåtal har upplevt fysiskt våld (Larsson, 2010).

Göran Larsson (2010) hävdar att händelserna den 11 september i USA tydligt visar hur gränser suddats ut och att världen har blivit mer globaliserad, på detta vis har terrorattentaten påverkat resten av världen. Detta både ekonomiskt men även på det rent mänskliga planet, exempelvis hur vi uppfattar säkerhetshot. Larsson beskriver hur bland annat muslimer i Sverige ansågs ansvariga för terrorattackerna trots att de inte hade medverkat eller bidragit till händelsen. Detta endast på grund av att de tillhör samma religion (islam) som den grupp som låg bakom attackerna. Sveriges största sunnitiska ungdomsföreningen, Sveriges unga muslimer gick exempelvis ut och fördömde attackerna. Flera muslimska ledare framträdde också i medier och påvisade att attackerna inte hade något med religionen islam att göra. Larsson framlägger att detta inte verkar ha haft mycket, eller ens någon effekt på den allmänna opinionen. Trots att Sveriges muslimer inte hade något med terrorattentaten att göra, tvingades de på ett eller annat sätt tangera detta. Det framgick i studien att muslimerna fick fördöma händelserna och i vissa fall kände de sig även tvungna att förklara islams sanna "väsen", det vill säga framställa religionen islam som i grunden fredlig. Till stor del har muslimerna framställts som skyldiga genom association vilket Larsson hävdar kan ha stark inverkan på deras image och synen på det muslimska samfundet i samhället (Larsson, 2010).

3.6 Islamofobi och dess mediala utveckling

Göran Larsson (2010) berättar att termen islamofobi först myntades i slutet av 1980-talet. Begreppet hävdas främst ha använts i opposition eller i relation till debatter om rasism, främlingsfientlighet samt antisemitism i både Europa och USA. Författaren berättar att många muslimer i väst upplever att de blir offer för våld och diskriminering på grund av sin religiösa övertygelse samt etniska bakgrund. Tariq Modood (1997) beskriver islamofobi som en form av kulturell rasism till skillnad från religiös intolerans. Detta eftersom den specifika målgruppen, muslimer identifieras genom deras utomeuropeiska härkomst, att de inte är vita, samt deras upplevda kultur. Modood tydliggör att fördomarna som förekommer gentemot var och en av dessa aspekter interagerar och i förlängningen förstärker varandra.

Göran Larsson (2010) redogör för att hans forskning över muslimernas upplevda diskriminering i medier har visat att terrorattackerna i USA inte är första eller sista gången som detta har förekommit. Han berättar exempelvis om en händelse som inträffade 2003 när Magnus Karaveli publicerade en artikel i Dagens Nyheter debatt. I artikeln riktar Karaveli stark kritik gentemot muslimer och den islamiska kulturen som han menar utgör ett hot mot det svenska samhället. Karaveli ska i sin artikel ha framhållit åsikten att det är problematiskt som politiker eller intellektuell att delta i debatter med det muslimska samfundet. Detta eftersom det visar på en acceptans gentemot muslimer och deras kultur samtidigt som mer radikala islamiska rörelser växer i Europa. Karaveli påstår att svenska moskeer kan betraktas vara potentiella baser för radikal islamisk verksamhet. Han beskriver hur det muslimska samfundet kan liknas vid en bakterie som förstör det svenska samhället berättar Göran Larsson som anser att Karaveli liknar islam vid en sjukdom (Larsson, 2010).

Kritiker till Karaveli säger att hans åsikter inte är något annat än islamofobi och uttryck för en växande främlingsfientlighet i Sverige. Han anses därmed vara en representant från det svenska samhället, som ser det muslimska samfundet enligt en stereotypisk modell. Denna stereotypiska modell betraktar alla muslimer som onda och islam som en farlig religion. Den bortser enligt Larsson (2010) från alla inre variationer av islam och dess komplexitet. Effekten av Karavelis artikel i Dagens Nyheter debatt går inte att mäta framhäver Larsson samtidigt som han hävdar att dess innehåll fick gensvar i media. Bland annat publicerades sju andra artiklar i Dagens Nyheter som riktade kritik mot Karavelis artikel (Larsson, 2010).

Göran Larsson menar att resultatet från undersökningen som genomfördes efter 11 september visar på ett förändrat diskussionsklimat i Sverige. Det är nu mer accepterat att vara negativt inställd gentemot muslimer och islam. Det är också lättare att framställa muslimer och islam utifrån negativa stereotypa föreställningar. Även liberala och intellektuella erhåller dessa föreställningar och ståndpunkter gentemot muslimer och islam vilket kommit till uttryck exempelvis genom Karavelis artikel i en av Sveriges största tidningar. Larsson berättar att forskning visar att journalister förhåller sig mer försiktigt gentemot exempelvis rapportering kring sexism och rasism än mot islam och muslimer, en utveckling som inte är unik i Sverige. Detta betyder i praktiken att artiklar som framställer muslimer och islam enligt negativa stereotyper inte möter lika stort motstånd eftersom bilden av "de andra" när det kommer till denna grupp blivit mer allmänt accepterad i samhället. Karaveli är inte ensam om att ha bidragit till denna utveckling i Sverige men är ett exempel på hur debatten har förändrats (Larsson, 2010).

Även populistiska partier såsom Ny demokrati, verksamma på 1990-talet skaffade sig en betydande maktposition genom retorik kring anti-invandring direkt kopplat till det muslimska samfundet. Trots att detta parti inte längre har politiskt inflytande förändrades det offentliga samtalet. Partiet bidrog till att det blev möjligt att uttala sig negativt om invandring i allmänhet och muslimer i synnerhet. Utvecklingen har sett likadan ut i flera länder, däribland Danmark och Nederländerna. Det är numera möjligt att debattera invandring och muslimer ur ett kritiskt perspektiv. Att uttrycka rasistiska och anti-muslimska samt islamofobiska åsikter

har tagits in i den offentliga sfären. Göran Larsson hävdar att det med detta i bakgrunden numera påvisas en förändrad politisk diskurs i Europa där det är accepterat och legitimt att uttala sig fientligt gentemot invandring och muslimer. Politiska partier som har varit kända för att bekämpa främlingsfientlighet har också behövt ändra sin retorik där de måste diskutera exempelvis invandring på ett mer kritiskt sätt. Att betrakta islam som ett allvarligt hot mot samhället är därmed ingen ny tankeföreställning men efter terrorattackerna 2001 blev muslimer och islam mer legitima mål, framställda ur en stereotypisk modell med grund i islamofobi. Göran Larsson menar också att det å andra sidan var möjligt för det muslimska samfundet att mer aktivt delta i den politiska debatten efter terrorattackerna men att denna utveckling var tillfällig. Forskning visar att det två år efter terrorattacken återigen är så att muslimer och islam avbildas på ett stereotypiskt och negativt sätt (Larsson, 2010).

3.7 Journalistikens normaliseringen av den populistiska högern

Mats Ekström, Marianna Patrona och Joanna Thornborrow (2020) berättar att den populistiska radikalhögerns framväxt skapat nya journalistiska utmaningar, främst kring nyhetsförmedling inom västerländska demokratier. Författarna skriver att högerpopulistiska partiers framväxt inneburit ökad kritik gentemot traditionell journalistik. Detta eftersom journalistikens auktoritet ifrågasätts eftersom den anses sprida främlingsfientlighet och normaliserar högerpopulistiska partiers nationalistiska samt nativistiska agenda. En aspekt som författarna lyfter som en orsak till detta är att högerpopulistiska partiers retorik framhålls vara anpassad till mediernas logik vilket gör att deras kontroversiella budskap får mycket täckning. Därav har medias institutionaliserade normer och praktiker fått utstå kritik och diskussion då de kan hävdas validera och normalisera diskursen förmedlad av högerpopulistiska partier. Med normaliseringen avser författarna den pågående förändring där tidigare radikala samt extrema åsikter och politik numera utvecklats till att behandlas som normala och icke-kontroversiella i den offentliga politiska diskursen (Ekström m.fl., 2020).

Normaliseringen av högerpopulistiska partier och deras retorik måste undersökas i relation till det sociopolitiska landskapet hävdar Ekström m.fl. (2020). De menar att journalister, med utgångspunkt i det sociopolitiska landskapet, diskursivt konstruerar och tolkar politiska aktörer och åsikters legitimitet. Landskapet är enligt författarna format av en kulturell normativitet, politisk makt och opinion. De högerpopulistiska partierna erkänns ha förändrat detta landskap genom deras framgångsrika vädjan till sociokulturella konflikter. Det som beskrivs ha skett kallar författarna för en auktoritär reflex som i praktiken gör att uppfattningar om hot konfirmeras i relation till exempelvis främlingsfientlighet, nationalism eller liknande. Det relaterar till en lång utveckling av att liberala värderingar får en kulturell motreaktion, vilket kännetecknas av att människor upplever att utvecklingen hotar deras kulturella värderingar (Ekström m.fl., 2020).

Det har enligt Ekström, Patrona och Thornborrow (2020) kunnat konstateras en ökad legitimitet hos den populistiska radikalhögern i västerländska demokratier de senaste decennierna. För att förklara detta hänvisas till begreppet och mekanismer kring

mainstreaming. Denna politiska positionering formas av processen som kännetecknas av att högerpopulistiska partier till större del inkluderas, men också har anpassat sig efter de demokratiska institutionerna och den offentliga politiken. En avgörande del av mainstreaming understryks vara partiets inträde i nationella parlament. Även att inkludera och utesluta den populistiska radikalhögern i rutinmässig nyhetsbevakning samt debatter hos mainstream media har betydelse för dess acceptans hos allmänheten. Utöver detta nämns andra aspekter av mainstreaming däribland högerpopulistiska partiets ändring och moderering när det kommer till programinriktad profil och offentliga prestationer. Dessutom nämner författarna acceptansen och normaliseringen av dessa partiets politiska diskurs. Denna normalisering syftar främst på den diskursiva förändring som har skett kring vad som är "normalt" språk. I detta sammanhang handlar det om normalisering av språk angående kris, rädsla och slutligen rasism. Normaliseringen av högerpopulistiska partier beror även på andra partiets acceptans av deras agenda. En annan aspekt som har betydelse är hur andra partiets retorik och riktlinjer allt mindre skiljer sig från högerpopulistiska, vilket i förlängningen leder till att det är svårare att särskilja dessa från varandra (Ekström m.fl., 2020).

4 Teoretiskt ramverk

Studiens teoretiska ramverk utgörs av diskursanalytiska antaganden och dess konkreta användningsområden inom den andra generationens kritiska diskursanalys. Utöver detta kommer begrepp kring islamofobi, perception av invandrare som “de andra” förklaras. Kapitlet går även igenom hur det journalistiska språket kännetecknas och analyseras inom diskursanalytiska studier.

4.1 Diskursanalytiska antaganden

För att skapa en abstraktionsnivå som möjliggör en analys av journalistiska texter och avtäckande av maktstrukturer kommer studien tillämpa ett diskursanalytiskt angripnings sätt. Den diskursanalytiska forskningstraditionen anser språket vara ett icke neutralt verktyg för kommunikation (Bergström & Ekström, 2018). Diskursanalysen bygger på övertygelsen att språket inte kan representera en given verklighet. Språket anses istället vara en social praktik som formas av den sociala kontexten. Språket har också en formande samt konstituerande karaktär då exempelvis sociala fenomen såsom identitet, olika trosuppfattningar och relationer formas genom och av språket (Bergström & Boreús, 2012).

Eftersom studien är riktad gentemot ett specifikt fall kommer analysen av materialet utgå från synen på diskurs som något uttryckt på ett visst sätt i ett givet socialt sammanhang relaterat till ett visst tema (Boreús & Brylla, 2018). Göran Bergström och Linda Ekström (2018) beskriver hur diskurser kan upprätthålla, förstärka men också skapa förtryckande maktstrukturer. Detta är relevant i studien eftersom det huvudsakliga studieobjektet, Rasmus Paludan genom sin politik för en islamfientlig retorik där muslimer beskrivs utgöra ett hot mot samhället. Något som i praktiken innebär en diskursiv förtryckande maktstruktur där de som inte passar in i majoriteten pekats ut som problemet i samhället. Studien baseras på en kritisk diskursanalys för att identifiera och i förlängningen analysera de maktstrukturer som kommer till uttryck i det journalistiska materialet varpå studien vilar. Det kommer även urskiljas om det finns en motpol till de argument och den verklighetsbild som Rasmus Paludan ger uttryck för.

4.2 Kritisk diskursanalys

Denna studie kommer utgå från det teoretiska ramverk som Göran Bergström och Kristina Boreús berättar omgårdar andra generationens diskursanalytiska forskningsfält, den kritiska diskursanalysen. Närmare kommer forskaren Norman Faircloughs teorier ligga till grund där det diskursanalytiska forskningsfältet utvecklats till att i större utsträckning integrera den lingvistiska utgångspunkten med samhällsvetenskap. Inom kritisk diskursanalys sammankopplas diskursens betydelse med uttryck för makt och hegemoni. Detta betyder att studier av diskurs även har betydelse för kunskap om den icke-diskursiva sfären där maktförhållanden och dominans kommer till uttryck (Bergström & Boreús, 2012).

Teorin kring diskurs bryter i själva verket distinktionen mellan idé och verklighet. Något som får betydelse genom synen på hur handlingar möjliggör människors tankar som i sin tur förutsätter ett visst språk. Det språkliga mönstret sätter gränser för vårt handlande och sätt att tänka. Diskursanalysen blir därmed ett möjligt medel för att studera makt som fenomen och olika maktordningar som kommer till uttryck i texter. Diskurserna kan ses som en markerande kedja mellan det som Fairclough benämner som den verkliga respektive empiriska domänen. Med detta avser hur det existerar maktförhållanden inom den verkliga domänen som uttrycks i den empiriska domänen. Kopplingen mellan dessa görs genom betydelsen av kontext. Analyser av det slag som förekommer inom detta forskningsfält intresserar sig således för att tolka och förstå de maktförhållanden som uttrycks empiriskt (Bergström & Boréus, 2012).

4.3 Det journalistiska språket och dess maktutövning på medborgarna

Synen på medieforskning berättar Heike Graf (2019) numera alltmer centreras kring perceptionen att medierna inte speglar verkligheten som den är utan konstruerar den. Författaren menar på att detta är en bild som traditionella nyhetsmedier själva inte hävdar eftersom deras professionella normer och nyhetsrapportering påvisas sträva efter objektivitet och opartiskhet. John, E Richardsson (2007) betonar betydelsen av att studera det journalistiska språket genom specifikt kritisk diskursanalys. Han påvisar hur sådana studier av journalistiska texter kan visa på rådande diskursordningar där uttryck för maktutövning kan synliggöras. Studier av detta slag beskrivs syfta till att se vilken roll diskursen har i relation till reproduktion och skapandet av maktmissbruk och dominering. Kritisk diskursanalys börjar med att identifiera ett socialt problem och urskilja vilka som i förlängningen tenderar att straffas av hur diskursen är konstruerad berättar Richardsson. Han understryker nyhetsjournalistikens betydelse i reproducering av diskursen och dess påverkan på det samtida samhället vilket gör att en granskning av den journalistiska diskursen blir relevant. Detta eftersom studien syftar till att urskilja och analysera relationen mellan de aktörer som representeras i de journalistiska texter som utgör analysmaterialet. Richardsson (2007) framhäver närmare bestämt att nyhetsproduktion ofta är sammanlänkad med handlingar och åsikter från grupper med betydande makt i samhället.

John, E Richardson (2007) hävdar att journalistiska texter har specifika textuella attribut. Exempelvis nämner han att konstruktionen av olika journalistiska texter såsom nyhetsartiklar är sammanlänkad med sociala värderingar, fördomar och ojämlikheter. Journalistiska texter inverkar även i förlängningen på sociala idéer och institutioner. John, E Richardsson (2007) och Heike Graf (2019) betonar att all vetenskaplig diskurs är formad av sociala strukturer, kontexter samt hur det sociopolitiska landskapet är format. Studien kommer således inte uppmärksamma hur journalistiken produceras eller konsumeras utan istället avhandla dess textuella attribut och hur texterna kan beskrivas kopplat till diskursordningar. John, E Richardson (2007) berättar att kritisk diskursteori är av konstruktivistisk, förklarande och kontextbunden karaktär. Med detta åsyftas att dess analyser verkar för att ge möjliga förklaringar av textens inneboende mening i kontrast till att kvantifiera textuella attribut.

4.4 Medieforskning, perceptionen av invandrare som samhällets hot

Enligt tidigare studier med utgångspunkt i kritiska, normativa samt postkoloniala teorier har det konstaterats att medier medverkar till att förstärka samt upprätthålla splittringar i samhället. Medier beskrivs enligt Heike Graf (2019) främja ett "vi" och "dem"- tänkande där de som benämns som "vi" är det förespråkade i relation till det sämre "dem". Graf förtäljer att det förekommit kritik gentemot sociologisk migrationsforskning då den beskrivs ha hamnat i en återvändsgränd som behöver nya teoretiska ansatser. Författaren berättar att denna typ av forskning tidigare centrerades kring ojämlikhet, diskriminering och det normativa idealet av migration. I studien har den teoretiska utgångspunkten vidgats genom att inkludera tidigare forskning kring högerpopulism och hur detta kommit att ta plats när det kommer till perceptionen av islamofobi, muslimer, islam och migration i samhället. Med denna utgångspunkt vilar studien på en teoretisk bakgrund med avsikt att urskilja det som beskrivs som "vi" och "dem" i journalistiskt producerade artiklar och härleda detta till det vetenskapliga fältet som omgärdar dessa olika teoretiska utgångspunkter.

Heike Graf (2019) skriver att medierapporteringen bidrar till diskursiv diskriminering eller så kallad institutionell rasism. Detta kopplas enligt författaren till en forskartradition som har kunnat urskilja samband mellan nyhetsmediernas rapportering där nyhetsvärde och fördomar bland journalister bestämmer sättet det rapporteras om invandrare. Den europeiska pressen beskrivs inte definiera invandranas situation utifrån deras perspektiv utan istället från majoritetsbefolkningen. Rasismen har blivit mer subtil berättar Graf och hänvisar till att den dominerande "vita" majoriteten, ibland minoriteten styr bilden som framställs i media över den uttryckt avvikande och belastande invandraren.

John, E Richardsson (2007) förtäljer att det genomförts studier med avsikt att analysera representationen av muslimer i media men med en kvantitativ metodologisk utgångspunkt. Det kan handla om att avslöja motiv, syften och andra karaktärsdrag hos elitkommunikatörer såsom journalister när det handlar om islam och muslimer menar författaren. Att muslimer exempelvis beskrivs ha negativa attribut; våldsamma, hotfulla, 'de andra'. Richardsson hävdar att relationen mellan syfte, innehåll och effekter endast är antydda eller föreslagna sådana i innehållsstudier. Författaren påvisar att kvantitativa studier har som utgångspunkt att den som läser tidningen gör det på samma sätt som den som har producerat den har haft som avsikt att den ska tas emot. Richardsson berättar att så inte är fallet när det kommer till vissa typer av frågor såsom studier av hur exempelvis grupper uppfattas. I detta fallet är kodningen det svåra eftersom dess variabler tolkas olika beroende på forskare.

En annan problematik som Richardsson (2007) menar återfinns i kvantitativa innehållsstudier är att förekomsten av olika karaktärsdrag är i sig en viktig faktor att dra slutsatser utifrån. Författaren fann i sin forskning kring uppfattning av islam och muslimer att frekvensen av negativa ordalag i en text inte är av lika stort intresse som att analysera materialet utifrån andra typer av frågor som kräver djupare analys. Exempelvis att ställa sig frågor såsom vem är det som hotar?, eller vem är våldsam? Richardsson berättar att det är möjligt att användning av orden hotfull eller våldsam kan användas i lika stor frekvens i samtliga

analyserade texter men att betydelsen också kan skilja sig åt. I en analyserad text kan muslimer exempelvis porträtteras som offer för våldet medan de i en annan beskrivs som orsaken. Dessa är frågor som Richardsson hävdar att den kvalitativa metodologiska ansatsen, kritisk diskursanalys ägnar sig åt att studera till skillnad från kvantitativa ansatser.

4.5 Begreppet islamofobi

Förhållandet mellan religion, media och kultur beskriver Jeffrey, H Mahan (2014) som ömsesidig. Det innebär att ingen av dessa tre är fixerade i sin diskurs utan förändras i relation till varandra. Författaren menar att religion alltid varit förmedlad genom språket och studier av media gör därmed att synen på religion kan förmedlas och förstås. Enligt Nina Jakku (2018) som genomfört en studie över svenska mediernas representation av muslimer som politiska subjekt förklarar att det är en utmaning att diskutera islamofobi som begrepp. Detta eftersom begreppet är allmänt förekommande, omtvistat men även förkastat. Inom diskursen beskrivs islamofobi ibland som "rasism utan rasister" eftersom det har skapats skiljelinjer som inte beror på biologiska grunder. Istället hävdar Jakku att islamofobi ofta förklaras som religionskritik. Däremot menar författaren att islamofobi istället ska härledas till reproducering av fördomar och illvilja gentemot muslimer och islam. Denna beskrivs bero på koloniala och orientaliska konnotationer som kopplas tillbaka till projektet att försöka "civilisera" oregerliga muslimer som historiskt motiverats i termer av demokratisering och försvar av västerländska värderingar. Definitionen av islamofobi blir, och kommer i denna studie användas som närhelst islam, muslimer får politisk betydelse, synliggörs som politiska subjekt vid framställningen av dessa som oförenliga, antitetiska gentemot västerländska värderingar (Jakku, 2018).

5 Ämnesrelevans

Studiens inomvetenskapliga relevans är uppfyllt då den syftar till att analysera ett visst skeende som tar en naturlig plats i det omgärdade teoretiska fältet som studerar hur högerpopulistiska aktörer och muslimer framställs i journalistiskt material. Eftersom både högerpopulistiska aktörer och muslimer utgör naturliga delar inom olika typer av forskningsfält däribland diskursanalytiska studier blir det intressant att studera huruvida dessa grupper framträder ur ett "vi" och "dem" - narrativ i de artiklar som utgör analysmaterialet. Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2015) framhäver att texter tillskrivs en avgörande betydelse i relation till hur människor uppfattar sin verklighet, vilket också motiverar studiens metod där kritisk diskursanalys appliceras på journalistiska texter. Tidigare forskning kring diskriminering gentemot invandrare i svensk nationell kontext har tidigare genomförts och applicerats på svenska valrörelser. Exempelvis har Kristina Boreús (2006, s. 406) redogjort för att det pågår en så kallad diskursiv diskriminering gentemot invandrare i Sverige. I denna kontext blir det av intresse att se om sådan diskursiv diskriminering även kommer till uttryck i svenskt journalistiskt material som redogör för en händelse som färgats av att en viss grupp tar tydligt ställningstagande gentemot en svensk minoritetsgrupp, muslimer.

6 Metod och material

I detta kapitel redovisas hur insamlingen av materialet genomförts. Därefter följer en redogörelse för hur materialet analyserats genom Fairclough tredimensionella modell samt övriga operationaliserade begrepp. Här redovisas därmed alla metodologiska överväganden samt en diskussion av studiens tillförlitlighet, reliabilitet och validitet.

6.1 Material och avgränsning

För att ha möjlighet att analysera mediediskursen som kommer till uttryck i materialet behöver studien avgränsas till specifika textgenrer. Mediediskursen betraktas enligt Peter Berglez (2019) som en konstitutionell kunskapsproduktion där olika texter har inneboende karaktärsdrag. Han nämner exempelvis hur debatt- och ledarartiklar skiljer sig genremässigt från exempelvis nyhetsartiklar då de har en uttalad samt medveten ideologisk argumentationslinje.

En nyhetsartikel kännetecknas enligt Björn Häger (2018) av dess struktur med ingress, brödtext och mellanrubriker. En nyhetsartikel handlar oftast om en specifik händelse och publiceras med hänvisning till att det är mer intressant idag än imorgon. Det finns olika kriterier för processen, kallad nyhetsvärdering som föreligger publicering. Björn Häger (2018) nämner sju stycken vilka är; vikt, icke-normalt, närhet, konflikt, elitpersoner, lättbegripligt och nytt. För att välja ut vilka nyhetsartiklar som analyseras i denna studie har kriterierna för nyhetsvärdering använts som underlag. Detta eftersom studien intresserar sig för typfall av nyhetsartiklar som journalistisk genrer. Studien tar främst hänsyn till om nyhetsartikeln redogör för konflikten som Rasmus Paludan anser sig ha med muslimer, alternativt de som protesterar. Exempelvis om muslimer nämns som målbilden för Paludans islamfientliga demonstration.

Om Rasmus Paludan nämns i artikeln är det också ett exempel på en elitperson. Han är däremot den enda elitpersonen varvid fokus kommer ligga på i denna studie. Övriga elitpersoner såsom politiker som figurerar i nyhetsartiklar publicerade under den givna tidsperioden kommer inte prioriteras i urvalsprocessen. Faktorerna för nyhetsvärdering; icke-normalt, närhet och nytt uppnås då studien behandlar en händelse som utspelar sig i flera svenska städer, därav närhetsaspekten. En händelse som dessutom fick mycket uppmärksamhet då det var ett unikt tillfälle när Rasmus Paludan gav sig ut på sin första Sverigeturné. Med avseende på tid har materialet som valts ut publicerats så tätt inpå händelsen som möjligt därav det valda tidsintervallet. Händelsen har sedan kännetecknats av diskussion kring kultur och religion, främst med koppling till Paludans islamfientliga politik och retorik. Detta är också en faktor kring nyhetsvärderingen i denna studie.

En ledare kännetecknas till skillnad från nyhetstexter av ledarskribenters politiska färg. Förr var ledare oftast osignerade men idag är de oftast signerade menar Björn Häger (2018). Vem

som har skrivit ledaren har därmed också legat till grund för vilken ledare som valts ut. De ledare som valts ut i denna studie är samtliga därför signerade.

I studien kommer de journalistiska genrerna nyhetsartiklar samt ledare analyseras. De tre valda nyhetstidningarna som studien omfattar är Aftonbladet, Svenska Dagbladet samt Dagens Nyheter. Eftersom studien intresserar sig för om det kan urskiljas någon form av värdegrund i materialet blir det relevant att välja tidningar som har olika politiska anknytningar till dess ledarsidor. Aftonbladet (u.å) beskriver sin ledarsida som oberoende socialdemokratisk medan Svenska Dagbladets ledarsida (2003) går under beteckningen obunden moderat med en uttalad värdegrund med en förenad liberalism och konservatism. Dagens Nyheter ledarsida (2008) hävdas vara oberoende liberal. Urvalet har skett på denna bakgrund och har begränsats till tre ledare, en från respektive nyhetstidning samt sex stycken nyhetsartiklar, två från respektive nyhetstidning eftersom nyhetsartiklar till skillnad från ledare ska vara opartiska enligt journalistikens professionella normer. Detta för att fördjupa tolkningen och urskilja om värdegrund även kan komma till uttryck i nyhetstexter.

6.1.1 Urval av nyhetsartiklar

Nyhetsartiklarna valdes med hänvisning till dess koppling till Rasmus Paludan, men även en redovisning av/kommentar gentemot de människor som deltagit i demonstrationerna. Nyheter som i första hand behandlar säkerhet i bemärkelsen polisinsats såsom vittnesskildringar från poliser som deltagit under upploppen har sorterats bort eftersom det hade varit mer intressant analysmaterial med koppling till en annan diskursordning, teori- och ämnesanknytning exempelvis i relation till krisjournalistik. Det gör i förlängningen att urvalet blir mer systematiserat vilket kännetecknar ett typurval och som dessutom förbättrar validiteten, att denna studie tolkar det material som kan ge svar på forskningsfrågorna. Dessutom har nyhetsartiklar som i synnerhet beskriver politikernas åsikter om påskkravallerna också exkluderats från studien, eftersom de inte centreras till de huvudsakliga analysobjekt som studien behandlar. Urvalet som genomförts i studien har utgått från sökningar via databasen Mediearkivet, Retriever. Sökningen har avgränsats till tryckt press eftersom studien är intresserad av hur rapporteringen såg ut nära inpå händelseförloppet. Om studien inkluderat digitala artiklar hade det varit en svårighet att hitta artiklar där det går att fastställa att dessa inte uppdaterats efter publicering. Nedan följer en redovisning av urvalsprocessen efterföljt av en redogörelse för det valda analysmaterialet.

Vid en sökning via databasen Retriever med sökorden "Rasmus Paludan" på Aftonbladets samtliga typer av publicerade artiklar i tryckt press från den givna tidsperioden 14 april till 17 april samt tre extra dagar, till och med den 20 april visar ett resultat på sammanlagt 13 artiklar. Den 16 april publicerades en artikel, den 17, två artiklar, den 18 fyra artiklar samt tre artiklar den 19 respektive 20 april. Anledningen till att använda "Rasmus Paludan" som sökord och därav en del av den initiala kodningen för att få fram materialet är hans direkta samband med händelseförloppet som en högerpopulistisk politisk aktör. En andra sökning på Aftonbladets tryckta press gjordes även via Retriever, samma datum med sökordet

“muslimer”. Detta med hänvisning till studiens bakgrund samt inomvetenskapliga relevans som visar hur muslimer pekats ut som syndabockar i samhället av högerpopulistiska aktörer (Wodak, 2015). Sökningen visade på sammantaget fem publicerade artiklar, varav en artikel publicerad den 14 april, två den 16 april samt två den 20 april. Två av dessa nyhetsartiklar valdes ut. Den första publicerades den 17 april med rubriken “Vilda upplopp mitt i stan: 'De är tomma i huvudet' “. Efter en närläsning av samtliga artiklar som publicerades under det valda tidsintervallet valdes denna med hänvisning till att den tar upp Rasmus Paludan och Stram Kurs som aktörer. Artikeln centreras kring en redogörelse för händelseförloppet samt en diskussion av demonstrationsfrihet och risken för upplopp. Den andra valda artikeln från Aftonbladet publicerades den 20 april med rubriken “Här städar de - efter kaoset”. Artikeln valdes med hänvisning till att den både berör Rasmus Paludan men i synnerhet muslimer.

Den andra valda tidskriften, Svenska Dagbladet fick 24 träffar vid en sökning via Retriever från samma tidsperiod 14 till 20 april med sökorden “Rasmus Paludan”. Två artiklar publicerades den 15 april, fem den 16 april, fyra den 17 april, fem den 18 april, fyra den 19 april och slutligen fyra den 20 april. Sökning med sökordet “muslimer” fick fem träffar där en artikel publicerades den 17 april, ytterligare en den 18 samt tre den 20 april. Av ovannämnda artiklar valdes de ut som både dök upp vid sökning på “Rasmus Paludan” och “muslimer”. Den ena publicerades den 17 april med rubriken “Koranbrännande jurist fokuserar på Sverige”. Den andra publicerades 20 april med rubriken “Röster från Rinkeby: 'Vi var mänsklig sköld åt polisen' “.

Den tredje valda tidskriften, Dagens Nyheter fick sammantaget 12 träffar vid en sökning på samma premisser som de föregående i Retriever. En artikel publicerades den 15 april, en den 16 april, fyra den 17 april, två den 18 april, en den 19 april samt tre den 20 april. När en liknande sökning gjordes med sökordet “muslimer” gav det fem träffar. Två artiklar publicerades den 14 april, en den 16 april, en den 17 april samt en den 20 april. Vid en närläsning av samtliga artiklar var det ingen av dessa som explicit tog upp “muslimer” relaterat till händelsen “påskkravallerna”. Urvalet som genomfördes i Dagens Nyheter fokuserade då till typexempel från tidsperioden. Med hänvisning till de avgränsningar som genomförts i termer av ämnen och tematiskt innehåll i artiklarna blev de utvalda artiklarna följande: En publicerad den 16 april med rubriken: “Flera poliser skadade under våldsamt upplopp i Örebro” samt en från den 18 april med rubriken “Polisen: Mobben var bara ute efter att skada oss”.

6.1.2 Urval av ledare

Ledarna som används som analysmaterial valdes först och främst ut i relation till att de behandlar Rasmus Paludan och de som har upprörts av Paludans demonstrationer under påskkravallerna. Detta urval grundar sig i studiens forskningsfrågor som centreras kring konstruering av aktörer.

För att få fram texterna från den journalistiska genren ledare behövde studien förlänga tidsintervallet för urvalet med en sökning via databasen Retriever från den 14 april 2022 till

och med den 24 april 2022. Detta eftersom det inte publicerades en ledare i Aftonbladet som behandlade påskkravallerna och Rasmus Paludan förrän den 24 april. För att välja ut ledare var det första kriteriet som studien tog i beaktning att tidningen själv kategoriserade texten som en ledare. Därefter har det genom närläsning av ledarna konstaterats att de behandlar händelsen “påskkravallerna” samt “Rasmus Paludan” och “muslimer” implicit eller explicit.

I Aftonbladet publicerades den första ledaren som behandlade Rasmus Paludan den 24 april 2022. Eftersom ledaren behandlade Rasmus Paludan, påskkravallerna samt muslimer valdes ledaren ut som ett relevant analysobjekt. Denna ledare är skriven av Aftonbladets politiska chefredaktör, Anders Lindberg och har rubriken: “Hur blev hatet mot muslimer så accepterat?”.

I Svenska Dagbladet publicerades två stycken ledare inom samma tidsintervall. En den 19 april 2022 samt en den 21 april 2022. Av dessa två valdes den som publicerades den 21 april med hänvisning till att den i större utsträckning än den andra behandlar Rasmus Paludan och diskuterar hans roll i påskkravallerna. Dessutom är skribenten till artikeln Svenska Dagbladets politisk chefredaktör, vilket är relevant med koppling till frågeställningen om värdegrund och dess uttryck i analysmaterialet. Denna ledare är skriven av den politiska chefredaktören Tove Lifvendahl och har rubriken: “Tove Lifvendahl: Staten ska inte välja mellan frihet och trygghet”.

I Dagens Nyheter publicerades det endast en ledare under tidsintervallet som berör händelsen och aktörerna och denna publicerades den 17 april. Denna ledare är skriven av ledarskribenten Erik Helmersson och har rubriken: “Den perifera danske Koranbrännaren är Nordens nöjdaste man”.

6.2 Typurval

Studien grundar sig i en typfallsanalys. Med detta avser att studien tagit ut olika typiska texter från olika journalistiska genrer för att analysera och tolka dem. I detta avsnitt diskuteras fördelar och nackdelar med ett sådant urval.

Ett av de problem som förekommer inom kvalitativa textanalyser av detta slag är allmängiltighetsproblemet som enligt Monika Djerf-Pierre (1996) handlar om hur man ska ta ut sitt material för att kunna studera det typiska och betydelsefulla när det gäller specifika historiska och kulturella fenomen såsom exempelvis journalistiska texter. Valet av texter som analyseras ska därför enligt Djerf-Pierre vara noggrant motiverat samt ha en tydlig teoretisk anknytning. Studien har framtagit ett antal journalistiska artiklar som äger relevans och giltighet genom dess specifika attribut och i vilken mån de berör det fall som utgör studiens fokus.

För att lösa allmängiltighetsproblemet tar Monika Djerf-Pierre (1996) upp vikten av typologisering. Denna genomförs genom att analysera och få fram återkommande karaktärsdrag ur materialet. Dessutom används ofta en så kallad “typfallsanalys” när det sker närläsning, det vill säga mer detaljerad analys av artiklar för att ta ut ett urval som har typiska

och betydelsefulla inslag för att kunna svara på de forskningsfrågor som formulerats. Genom att initialt, dessförinnan urvalet sker närgranska ett större antal artiklar bidrar det också till möjligheten att få kunskap som har relevans även för andra texter inom genren (Djerf-Pierre, 1996). Efter att alla artiklar identifierats via databasen Retriever genomfördes därför en närläsning av materialet för att få ut ett typurval av dessa för att analysera med den kritiska diskursanalysen. Med sökningen på "muslimer" uppkom exempelvis artiklar som inte hade ett samband med det fall som studien behandlar och dessa valdes därför bort.

Intersubjektivitetsproblematiken hänvisar Monika Djerf-Pierre (1996) till studiens systematiska tillämpning av en viss metod, i detta fallet en kritisk diskursanalys. Djerf-Pierre understryker att systematisk tillämpning samt kodifiering inom metoden utgör grunden för vetenskapliga efterkontroller och kritisk utvärdering. Författaren berättar att begreppet intersubjektivitet därav avser de förutsättningarna som ligger till grund för efterkontroller av studien. För att lösa intersubjektivitetsproblematiken har denna studie tydliggjort sina teoretiska utgångspunkter samt gett tydliga och utförliga exempel på hur analysen och tolkningen genomförts. Forskningsstrategin typfallsanalys kräver enligt Monika Djerf-Pierre (1996) noggranna och utförliga beskrivningar av de artiklar som studien omfattar. Den forskningsprocess som tillämpats i denna studie är en cirkulär sådan. Med detta avser hur studiens teoriutveckling, datainsamling, analys och tolkning haft en reflexiv karaktär där de olika delarna hela tiden avlöser varandra (Djerf-Pierre, 1996).

6.3 Urval- och metoddiskussion

Vetenskapliga analyser förutsätter att den konkreta verkligheten delas upp för att fokusera på specifika aspekter. Alla kommunikativa händelser kan nämligen analyseras utifrån flera perspektiv framhåller Mats Ekström och Bengt Johansson (2019). Det är därför viktigt att urskilja och särskilja olika dimensioner och aspekter av ett fenomen för att sedan fokusera på en eller några av dessa. En nyhetstext kan analyseras utifrån avseenden såsom dess semiotiska, semantiska, ideologiska, retoriska och diskursiva aspekter. Med detta i åtanke behandlar denna studie journalistiska texter utifrån deras diskursiva samt ideologiska attribut relaterade till konstruering av de aktörer som specificerats i studiens forskningsfrågor. Avgränsningen grundar sig i att vetenskaplig kunskapsutveckling enligt Ekström och Johansson (2019) är beroende av att studien koncentreras till konkreta problem. Problemet härleds till studiens problemformulering som centreras kring hur värdegrund tenderar att framträda i det journalistiska materialet som i detta fall besvaras genom kritisk diskursanalys. Kritisk diskursanalys som vetenskaplig metod är enligt forskningstraditionen en metod som ofta används vid avhandling kring språkliga aspekter av journalistiken (Esaiasson m.fl., 2012).

Kritisk diskursanalys som forskningsfält syftar till att tolka och förstå sociala praktiker som synliggörs genom språket däremot har den även sina begränsningar menar Anders Björkvall (2012). Att finna betydelsen av texter är centralt men att använda diskursanalys som samhällsvetenskaplig metod kräver reflektion kring analysens förklaringsvärde menar

författaren, eftersom texterna är knutna till den verklighet de utformats i, exempelvis kulturellt eller etniskt. Kontexten spelar en stor roll och därför understryks kritisk diskursanalys istället ta upp så kallade betydelsepotentialer. Det innebär att varje text innehåller olika potentiella betydelser som antingen kan, eller inte kan uppfattas av läsaren. Björkvall berättar att dessa endast kan urskiljas genom exempelvis närmare studier av läsning och tolkning. Författaren betonar också att det är viktigt att ta hänsyn till att de betydelser som kan urskiljas genom diskursanalysen är potentiella, möjliga men inte statiska. Trots att det inom forskningen talas om betydelser är detta viktigt att ha i åtanke, att studier av detta slag inte kan betraktas som generaliserbara eller med ett absolut förklaringsvärde. Mats Ekström och Bengt Johansson (2019) tar upp att så kallade tolkande vetenskaper såsom denna bedriver studier kring mening och betydelseinnehåll i exempelvis textmaterial.

Att studera den sociala verkligheten består inte av mätbara objekt. Istället tolkas och förstås textens inneboende mening. Forskaren behöver därför enligt Mats Ekström och Bengt Johansson (2019) skaffa sig en förförståelse för att kunna göra studien till en aktiv process. All forskning blir således subjektiv då den som tolkar är ett subjekt framhäver författarna. Att bedriva forskning bygger därför på observationer som tillskriver mening och innebörd. Det väsentliga i studier såsom denna, en kvalitativ kritisk diskursanalys är enligt författarna att det finns vissa regler och kriterier för att bibehålla en god vetenskaplighet. Den första delen är koherens som innebär att samtliga delar av tolkningen överlappar. Detta tas hänsyn till genom tydliga rubriker och ständig återkoppling gentemot studiens forskningsfrågor. Detta leder in på omfattning där tolkningen i störst möjliga mån ska ta hänsyn till all tillgänglig information. Genom beskrivning och problematisering av urvalsprocessen har de framgått på vilka premisser materialet valts ut.

Likt Monika Djerf-Pierre (1996) tar Mats Ekström och Bengt Johansson (2019) upp vikten av intersubjektivitet. Enligt dem tjänar kvalitativa studier på att genomföras av fler än en person vilket då kan beskrivas vara en av studiens främsta svagheter. Intersubjektiviteten bygger enligt författarna på att flera forskare gjort en liknande eller samma tolkning av ett fenomen. Detta har beaktats genom att tydligt redovisa vilka utgångspunkter studien har. Dessutom har det tydliggjorts att studien är av en tolkande karaktär till skillnad från beskrivande. Processen präglas också av öppenhet, det är därav viktigt att förtydliga att resultatet kan få en annan karaktär beroende på urvalsprocess och teoretiska utgångspunkter.

För att ta hänsyn till kontextualitet har det valts ut ett specifikt fall att analysera. Det är av vikt att ha förståelse för att sociala handlingar och språkliga uttryck beror på kontexten. Att analysera en del av en helhet gör att studien får en bättre vetenskaplig kvalitet. Mats Ekström och Bengt Johansson (2019) framhåller att kunskaper kan utvinnas ur kvalitativa studier eftersom dessa bidrar till att skapa och generera mer kunskap kring exempelvis kulturer och diskurser. När man ämnar att analysera just specifika texter för att identifiera maktförhållanden har diskursanalys blivit det vanligaste och mest självklara tillvägagångssättet enligt Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012).

6.4 Kritisk diskursanalys som vetenskaplig metod

Metoden som studien tillämpar är den kritiska diskursanalysen med utgångspunkt i Norman Faircloughs teoribildning. Detta eftersom det är en metod som har en maktkritisk karaktär och ofta används för att avtäckas sociala strukturer som uttrycks genom språket i form av diskurser (Bergström & Boréus, 2012). Norman Fairclough är lingvist och kritisk teoretiker som utmärkt sig genom sitt arbete med kritisk diskursanalys och skärningspunkten mellan språk, makt och social förändring. Han har utvecklat ett antal analytiska ramverk för att studera diskurs, inklusive sin tredimensionella diskursmodell som går ut på att analysera empirin på tre nivåer (Fairclough, 2010).

Den första dimensionen är den textuella. Det vill säga en analys av språkets struktur, dess grammatik, ordmarkörer och retoriska anordningar. Därefter kommer den kontextuella modellen. Denna dimension avser att behandla det sociala, historiska och kulturella sammanhang där texten produceras och konsumeras. Detta inkluderar de aktörer och institutioner som är involverade. Därav de maktrelationer som är i spel samt de diskursiva praktiker som används. Den sista dimensionen är den intertextuella, vilket avser relationen mellan texter, inklusive hur en text bygger på och bidrar till etablerade diskurser och ideologier. I denna studie kommer texternas maktrelationer att analyseras med fokus på hur språket används för att konstruera och förstärka sociala identiteter och kategorier genom att analysera hur aktörer framträder i materialet (Fairclough, 2010).

Studien kommer behandla det som uttrycks i det som Fairclough benämner som den empiriska sfären, det vill säga textmaterialet i form av journalistiska artiklar. Analysen syftar till att tolka och förstå vilka maktförhållanden som kommer till uttryck i empirin. Detta kommer sedan kopplas till det Fairclough menar är den verkliga sfären. Det innebär att analysen av empirin vidgas till att innefatta den sociala praktiken. När diskursanalysen går in i detta skede sätts diskursen i ett socialt sammanhang och det blir möjligt att göra anspråk på att se ideologi och makt ur ett kritiskt perspektiv. Text ses som en manifestation av sociala praktiker som ingår i en vidare struktur. Norman Fairclough har utvecklat begreppet diskursordning som kan beskrivas som en tolkningsstrategi. Vilket innebär att en text/diskurs behöver sättas i kontrast/relation till andra texter/diskurser för att kunna beskriva den diskurs som ges uttryck för i respektive text (Bergström & Boréus, 2012). I denna studie avser materialet att analyseras i relation till varandra men också gentemot de omkringliggande diskurser som redogjorts för i det teoretiska ramverket kring högerpopulism, islamofobi och konstruktion av "de andra" i journalistiskt material.

För att identifiera maktförhållanden kommer Norman Fairclough dialektisk- relationella inriktning på kritisk diskursanalys användas, vilket syftar till att urskilja hur sociala konflikter återspeglas och ges uttryck för genom språket i form av skillnader, motstånd och dominans. Fairclough hävdar att diskursen uttrycker föreställningar om hur något är, eller hur verkligheten borde vara förskaffad, det vill säga det som benämns som diskursen ideationella funktion. Den diskursordningar som ges uttryck för hävdar Fairclough påverkar språket som social struktur, dess möjligheter och begränsningar (Boréus & Brylla, 2018).

Den textanalytiska metoden som har använts i denna studie härleds till det som Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2015) berättar inbegriper frågeställningar som både syftar till att strukturera innehållet men även kritiskt granska materialet. Det innebär i praktiken att det genom studier av det som Fairclough benämner som empiriska sfären kan bringa en bredare förståelse och kunskap kring hur verkligheten i viss mån är beskaffad (Boréus & Brylla, 2018). Den kritiska diskursanalysen kommer användas till att synliggöra maktförhållanden och inte analysera eller motivera för hur dessa är legitima eller illegitima, eftersom sådan kunskap inte kan etableras genom en kritisk diskursanalys (Esaiasson m.fl, 2015).

6.5 Analytiska språkstrategier

Den kritiska diskursanalysen är en metodologisk ansats som intresserar sig för samhällsförändringar av politisk och kulturell karaktär för att göra det möjligt att synliggöra den roll diskursen som praktik spelar i relation till upprätthållandet av icke jämlika maktförhållanden (Winther Jørgensen & Phillips 2000). I denna studie används kritisk diskursanalys för att studera och tolka de maktrelationer som kan existera i materialet. Detta med hänvisning till hur “de andra”- retorik konstrueras, vilket är intressant vid denna studie då den behandlar hur människor delas in i olika språkliga kategorier.

Martin Reisigl och Ruth Wodak (2000) berättar att den kritiska diskursanalysen genom specifika element och strategier kan bearbeta diskursiva frågeställningar rörande exempelvis hur nationalitet, rasism eller etnicitet kommer till uttryck. Dessa språkstrategier gör det möjligt att avtäckta sociala förhållanden som synliggörs via språket.

Den första språkstrategin som författarna belyser är “referential strategies” eller “nomination strategies” som avser hur sociala grupper konstrueras och/eller representeras utifrån olika kategorier med anspel på bland annat hur en grupp beskrivs stå för helheten eller minoriteten. Därefter tillskrivs dessa som individer, grupper eller del av en grupp, stereotypa, positiva, alternativt negativa egenskaper genom det författarna kallar “predicational strategies”. Den tredje strategin kallas “argumentation strategies” där de positiva eller negativa attributen motiveras varvid det som följd ges skäl för exempelvis socialt utanförskap, politisk exkludering, diskriminering eller förmån för en viss grupp eller individer. Den fjärde, “perspectivation”, “framing” eller “discourse representation” handlar om perspektivet, den representation inom vilken aktören placerar sin synvinkel i rapporteringen, beskrivningen, berättandet och/eller citat av rasistisk karaktär eller uttalanden av detta slag. Den femte och sista strategin är tudelad mellan “intensifying strategies” å ena sidan och “mitigation strategies” å andra sidan. Den förstnämnda handlar om att identifiera om texten har intensifierad karaktär gentemot rasistiska, etniska eller nationalistiska yttranden medan den andra avser att identifiera om texten istället syftar till att förmildra yttranden. Samtliga strategier hjälper till att urskilja den diskursiva presentationen men även urskilja i vilken mån den möjligen tonar ner eller stärker “vi och dem”- narrativ (Reisigl & Wodak, 2000).

6.6 Operationalisering av begrepp

Diskursiva strategier används för att se hur aktörer konkret legitimerar ett ideologiskt perspektiv. Den primära aktören är textförfattaren, i detta fallet skribenten. I journalistiska texter hävdar Peter Berglez (2019) att inramning är en central strategi. Strategierna är mer eller mindre medvetna eller resultatet av omedvetna handlingar. När inramningen sker lyfts ett visst perspektiv, idé eller handling på bekostnad av något annat. Vid analys av journalistiska texter kan inramningen synliggöras genom rubrik eller innehållet i ingressen. Kritisk diskursanalys betraktar alla texter som hierarkiska där olika saker får mer eller mindre utrymme. För att göra sig uppmärksam på hur texten är organiserad kan analysen beröra relationen mellan mikro- och makronivå. Textens makronivå är textens mer övergripande tematiska egenskaper som främst kan urskiljas i textens rubrik och ingress, medan mikronivån handlar mer om att identifiera hierarkisk organisering längre ned i textmaterialet (Berglez, 2019).

Analysen ska enligt Peter Berglez vara uppmärksam på textproducentens strategier eller de som utövas av aktörerna som får täckning i texten i form av citat och dylikt. Hur aktörer konstrueras i textmaterial görs som individer, grupper eller kollektiv. Studien kommer analysera aktörskap genom tre olika jämförelser vilka är; personifiering kontra avpersonifiering, individualisering kontra kollektivisering samt specificering kontra avspecificering. Den första handlar om hur personorienterad beskrivningen av aktörerna är. Den andra centreras kring i vilken utsträckning aktörerna beskrivs som individer eller som en del av ett större kollektiv. Den sistnämnda handlar istället om aktörerna beskrivs med eller utan specifika egenskaper eller identitet (Berglez, 2019).

Hur språket används är av vikt att analysera för att tolka materialet. Det handlar till en början om att studera de lexikala valen. Detta beskrivs vara de ord som används i texten och vad de konnoterar. Olika ord och begrepp kan betyda olika saker beroende på sammanhang och kontext (Berglez, 2019). Därav har begrepp och aktörskap specificerats och behandlats i avsnittet om teori och tidigare forskning. Detta kommer således vara en jämförande-synkronisk analys. Det vill säga en studie som Peter Berglez (2019) menar undersöker texternas relationer gentemot varandra i en nutida kontext relaterat till övriga studier och textmaterial som producerats för att undersöka liknande maktstrukturer.

7 Resultatredovisning

I resultatredovisningen presenteras svar på studiens forskningsfrågor. Dessa har besvarats och avhandlats utifrån Faircloughs tredimensionella modell. Språket analyseras i termer av struktur, grammatik, ordmarkörer samt retoriska anordningar i relation till den omgärdade kontexten. Därmed inbegrips det sociala och kulturella sammanhang som texten har producerats i form av aktörskap och de språkstrategier som kommer till uttryck. Detta eftersom det gör det möjligt att tolka hur språket har använts för att konstruera och förstärka sociala identiteter genom analysen av hur aktörerna framträder i texterna.

Resultatet delas in i olika delar med anledningen av de specificerade forskningsfrågor studien ämnar att besvara. Den första delen av resultatet omfattar analysen av de tre ledarna medan den andra delen inbegriper analys över de sex nyhetsartiklarna.

7.1 Ledartexterna

I denna del av resultatredovisningen kommer frågeställningen besvaras kring hur tidningarna kan ge uttryck för olika värdegrunder i deras ledare. Syftet är att strukturera och tolka maktrelationer och urskilja på vilket sätt diskurs och värdegrund präglar respektive ledartext.

7.1.1 Aftonbladet

Rubriken till ledaren i Aftonbladet (2022, a) lyder “Hur blev hatet mot muslimer så accepterat?” och publicerades den 24 april skriven av Aftonbladets chefredaktör Anders Lindberg. Det innebär att denna ledare skrevs en vecka efter att påskkravallerna ägde rum i april 2022. I textens rubrik antyds det existera ett hat gentemot muslimer och att det även är ett accepterat sådant i samhället. Här uttrycker Lindberg textens första frågeställning vilket kan tolkas som att det är något han anser vara värt att reflektera över, något han också gör i sin ledare. Redan här ges uttryck för värdegrund som sedan kommer till uttryck i artikeln. Det vill säga att hatet gentemot muslimer bör ifrågasättas och problematiseras. Artikelns tema och diskurs är centrerat kring säkerhet och mer specifikt ett säkerhetspolitiskt krisläge som skapades när Rasmus Paludan brände koranen under ramadan.

Anders Lindberg beskriver hur händelseförloppet som äger rum under påskhelgen 2022 kan liknas vid exempelvis krisledningsövningar, krigsförbandsövningar eller applikatoriska spel. Han berättar vidare att dessa övningar ofta sker i en ledningsgrupp för att lära sig hantera en olycka, höjd beredskap eller annan händelseutveckling, hur beslut ska fattas och värderas. Skribenten liknar händelseförloppet under påskhelgen med ett applikatoriskt spel och skriver följande: “Det var den perfekta stormen med rysk storoffensiv, Socialdemokraternas säkerhetspolitiska dialog om Nato och så upploppen. Extra allt” (Aftonbladet, 2022, a). Han konstaterar att scenariot från ett applikatoriskt spel blev verklighet.

Detta är den sammanhang som skribenten bygger sin artikel gentemot. Lindberg kan tolkas använda denna liknelse med ett applikatoriskt spel för att sätta aktörerna i en

säkerhetspolitisk kontext. Den verkar som en inledning samt inramning av den diskussion som sedan följer med polarisering kring invandring och islam. Att använda denna liknelse möjliggör även en viss retorik som bäddar för skribentens underliggande uppmaning att i efterhand utvärdera hanteringen av händelsen. Han gör detta genom att ställa ett antal öppna frågor i slutet av texten:

Kunde katastrofen ha förebyggts? Och hur minskar vi på sikt polariseringen kring invandring och islam? Eller för att låna från ett säkerhetspolitiskt språkbruk: hur de-eskalerar vi det här?
(Aftonbladet, 2022, a).

Vidare påvisar Anders Lindberg att Sverige befinner sig i ett sårbart läge som Rasmus Paludan och partiet Stram Kurs utnyttjar. Stram Kurs benämns som ett extremistparti med beskrivning kring hur partiet: “specialiserat sig på att driva fram kravaller och oordning på gator och torg genom att, som nu, bränna koranen under ramadan på platser där det bor många muslimer” (Aftonbladet, 2022, a).

I artikeln framkommer åsikter om Stram Kurs, exempelvis understryker Lindberg: “Krafter som vill destabilisera, som extremistpartier, är skickliga på att utnyttja polarisering och konflikter som sopas under mattan” (Aftonbladet, 2022, a). Här uttrycks det hur partiet anses vara ansvariga för att destabilisera säkerheten under påskhelgen.

Skribenten skriver att Rasmus Paludan och hans parti har som avsikt att ställa upp i det svenska riksdagsvalet som ska hållas senare samma år (Aftonbladet, 2022, a). Här kollektiviseras Paludan och hans parti, vilka beskrivs som en helhet. De använder kravallerna som ägt rum under påskhelgen som en del av sin PR för kandidaturen till riksdagsvalet. Lindberg hävdar följande argument i relation till påskkravallerna;

Demonstrationsfriheten för någon är inte överordnad alla andra människors fri och rättigheter eller behovet av att upprätthålla allmän ordning. Det är en missuppfattning. Polisen har ingen skyldighet att låta förra helgens katastrof återupprepas, även om arrangörerna tydligen vill ha nya tillstånd (Aftonbladet, 2022, a).

I detta sammanhang är det Paludan och Stram Kurs som vill ha nya tillstånd, varvid Lindberg menar på att deras demonstrationsfrihet inte ska överordnas andra människors rättigheter samt riskera säkerheten. Här används en språkstrategi som redogör för hur Paludan och Stram Kurs ska underordna sig andra människors rättigheter. Genom att hänvisa till händelseförloppet framhäver Lindberg standpunkten att Paludan och Stram Kurs “vill att hela valrörelsen ska bli så här. Denna gång skadades över 100 poliser” (Aftonbladet, 2022, a). I relation till detta framkommer också ett argument till en av de teser skribenten driver i texten, nämligen att om polisen ger partiet tillstånd till fler av Paludans planerade demonstrationer kommer det leda till fler ordningsstörningar.

Detta efterföljs av redogörelsen för att vi i Sverige varit blåögda, vilket kan tolkas som att Sverige varit lättlurade, saknat kritiskt förhållningssätt gentemot att låta Paludan och hans parti genomföra sina manifestationer. Lindberg framhåller att de “som fick betala priset denna gång blev alla poliser som skadades och vanliga människor i de redan utsatta områden som slogs sönder” (Aftonbladet, 2022, a). Han framhåller följande;

I andra länder är man inte lika naiv inför säkerhetshot. I Frankrike är Paludan klassad som ett hot mot nationens säkerhet och även Tyskland har slängt ut honom. Belgiens regering har gett honom inreseförbud (Aftonbladet, 2022, a).

I detta sammanhang återvänder skribenten till sin diskussion av säkerhet och tydliggör att partiet Stram Kurs och i synnerhet Rasmus Paludan är minoriteten, “de andra”, de som utgör hotet mot säkerheten i Sverige. Trots beskrivningen av Rasmus Paludan och Stram Kurs som ett säkerhetshot hävdas de inte vara urkällan till polariseringen i samhället. I artikeln framgår det att det inte började med Paludan. Istället skriver Anders Lindberg att Stram Kurs och Paludan utnyttjat polariseringen i samhället och beskriver det som en av våra sårbarheter som extremistpartier använder som säkerhetspolitiska verktyg (Aftonbladet, 2022, a). Här stärks “vi och dem”-narrativet. Detta eftersom Lindberg talar om hur extremistpartier som avser “de andra” som Stram Kurs, utnyttjar “våra sårbarheter”, vilket han uppmanar att “vi behöver börja inse det” (Aftonbladet, 2022, a).

I artikeln kommer ett maktförhållande till uttryck där Paludan och Stram Kurs påvisas ha haft makten under påskkravallerna. De styrde händelseförloppet och erkänns ha influerat politiken. Detta maktförhållande ifrågasätts i sin tur av skribenten. Han frågar sig istället; “Hur blev hatet mot muslimer så accepterat? Varför reagerar så få mot den uppenbara hets 'Stram kurs' ägnar sig åt?” (Aftonbladet, 2022, a).

Porträtteringen av muslimer och islam framträder därmed i texten genom att de beskrivs vara offer för Rasmus Paludan och den politik som han bedriver. Exempelvis står det att “Rasmus Paludan vill fördriva muslimer och icke-vita från nordens” (Aftonbladet, 2022, a), där Paludan som aktör utnyttjar “den tilltagande polariseringen och radikaliserings av olika grupper kring frågor om invandring och inte minst islam” (Aftonbladet, 2022, a).

Ansvar för att motverka detta påvisar skribenten inte ligger hos Rasmus Paludan och Stram Kurs utan “Ansvar för att få slut på dödsdansen av polarisering, utanförskap, ilska och hat i samhället ligger faktiskt högst upp i samhällspyramiden” (Aftonbladet, 2022, a). Det tolkas inbegripa Sveriges maktavande politiker eftersom Lindberg avslutar sin ledare genom att understryka att politiker bör ställa sig frågor kring hur polariseringen kring invandring och islam ska kunna minska på sikt.

7.1.2 Svenska Dagbladet

Rubriken till ledaren i Svenska Dagbladet (2022, a) lyder “Staten ska inte välja mellan frihet och trygghet” och publicerades den 21 april skriven av den politiska chefredaktören Tove

Lifvendahl. I artikeln förekommer en likadan tes som i ledaren från Aftonbladet, närmare bestämt:

Koranbrännaren Rasmus Paludan är, trots att han lyckats med sina avsikter att utlösa kaos, inte huvudsak här, utan blott en facilitator. Även om Paludan förbjöds att någonsin mer sätta sin fot i Sverige skulle likartade kravaller enkelt kunna uppstå igen. (SvD, 2022, a).

I texten framträder en diskurs där säkerhet är i fokus men där åsikten gentemot hur säkerhet uppnås skiljer sig från ledaren i Aftonbladet. Tove Lifvendahl argumenterar för att de hon benämner som våldsverkarna kommer att vinna om inte polisen får tillräckligt med resurser för att kunna “slå fungerande järnringar runt den danske predikanten” (SvD, 2022, a).

Det blir tydligt att konflikten och argumentationen som framträder i texten handlar om huruvida demonstrationsfriheten ska kunna införlivas i Sverige när inte polisen får tillräckligt med resurser. Tove Lifvendahl (SvD, 2022, a) är av åsikten att om det publika Sverige sätter rädslan för att våldsverkare ska gå bärsärk före grundlagsskyddade principer har våldsverkarna och de som tjänar på deras framfart vunnit. Detta efterföljs av följande citat: “Och om Sverige, Gud förbjude, som en följd av detta skulle komma på tanken att införa blasfemilagrar som förbjuder ord eller handlingar som anses kränka något som anses heligt, har vi förlorat rätten att kalla oss ett öppet samhälle” (SvD, 2022, a).

Att Lifvendahl (SvD, 2022, a) skriver “Gud förbjude” kan tolkas som att yttrandefrihetsgrundlagen och demonstrationsfriheten som demokratisk rättighet är en hotad del av den svenska kulturella identiteten. Detta ska i enlighet med hennes citat företräda förbudet gentemot ord eller handlingar som anses kränka något som anses heligt, vilket syftar på hur Rasmus Paludan bränner koranen som för muslimer anses helig.

I texten framkommer det att Paludan “förstås kommer göra vad han kan för att hetsa fram stämningar som kan gynna hans sak: att skapa motstånd i västvärlden mot invandring från muslimska länder” (SvD, 2022, a). Det härleds till Paludans försök att “torgföra hotet från den latent våldsamt som bärs av det - relativt sett - fåtal våldsbejakande och våldsförmögna islamister som Säpo har på radarn i sina kartläggningar” (SvD, 2022, a). Enligt skribenten framkommer det att Paludan lyckats med sin avsikt.

Gruppen av människor som därmed utför våldet under upploppen som redogörs för, kopplas samman med begreppet islamist. Här framträder en rädsla som Tove Lifvendahl lyfter fram i texten, nämligen den gentemot det latent hot som existerar inom den muslimska gruppen, islamisterna som beskrivs ha använt demokratiska medel för att främja sina syften och leta sig in i det demokratiska samhället.

Gruppen som motsatte sig Rasmus Paludan och Stram Kurs porträtteras både som förövare och offer, vilka skribenten (SvD, 2022, a) hävdar är en del av det parallella Sverige, alltså en minoritetsgrupp. Att beskriva förövarna som islamister och knyta an detta till att därav vara våldsbejakande antyder att de främjar våld för att uppnå ett politiskt mål.

Synen på de som motsatte sig Paludan och genomförde upploppen kan utifrån Martin Reissig och Ruth Wodak (2000) beskrivning av språkstrategier ge skäl för deras utanförskap och sociala exkludering. Denna tolkning stärks genom att Lifvendahl (SvD, 2022, a) skriver hur de våldsbejakande miljöerna i Sverige blivit mindre synliga, eftersom de nu använder mer demokratiska metoder för att främja sina politiska syften. Att inte skriva vilka politiska syften som avses, utan endast beskriva hur de tidigare har använt sig av våldsfrämjande medel, gör att de framställs som ett mer eller mindre latent hot.

Rasmus Paludan framhävs av Lifvendahl också lyckas med sin kampanj då “gatans parlament och kriminella sätter polisbilar i brand och kastar stenar” (SvD, 2022, a). Dessa personer beskrivs utöva besinningslöst våld och vara flera hundra stycken, däribland kvinnor och barn. Rasmus Paludan anses vara facilitator men skribenten framhäver hur han som aktör inte ska ses som ett undantag. Istället står det att; “även om Paludan förbjöds att någonsin mer sätta sin fot i Sverige skulle likartade kravaller enkelt kunna uppstå igen. Vårt land har blivit... en krutdurk som bara väntar på en gnista” (SvD, 2022, a).

7.1.3 Dagens Nyheter

Rubriken till ledaren i Dagens Nyheter (DN, 2022, a) lyder; “Den perifera dansken är Nordens nöjdaste man” och publicerades den 17 april skriven av ledarskribenten Erik Helmersson.

I texten centreras argumentationen kring följande ståndpunkt; ”Man måste verkligen inte bränna heliga skrifter - men man måste ha rätt att göra det” (DN, 2022, a). Temat och den diskurs som framträder centreras kring rättsstaten och säkerhet. Skribenten menar att:

[...] ingen rättsstat kan garantera medborgarna en tillvaro fri från kravaller, men när gäng av våldsamma män flera gånger samma vecka kan ta över hela stadsdelar, kapa polisbilar, stjäla uniformer, bränna och slå sönder, då är det lätt att undra hur tunn den blåa linjen egentligen är (DN, 2022, a).

Den blå linjen kan tolkas som barriären mellan brottsligheten och allmänheten där polisen befinner sig och där frågan som ställs av skribenten indikerar att polisens verksamhet inte kunde göra tillräckligt för att garantera säkerheten. Helmersson (DN, 2022, a) nämner inte Rasmus Paludan vid namn, till skillnad från Lindberg i Aftonbladet (2022, a) och Lifvendahl i Svenska Dagbladet (2022, a). Paludan benämns istället genomgående som “den perifera dansken” (DN, 2022, a). Detta antyder att han är en aktör som existerar i periferin men som efter påskkravallerna också tjänat på det som inträffade och blivit den nöjdaste mannen i Norden. Paludans aktörskap är personorienterat men inte som föremål för kritik. Istället tillskrivs han egenskapen/identiteten fullblods fåne som “råkar vara i stan” (DN, 2022, a).

En tydlig koppling som existerar i texten mellan de kriminella, våldsfrämjande och muslimer som skribenten antyder är att hävda hur Rasmus Paludan, i egenskap av perifer dansk tjänat på; “vårdsmännens oförmåga att acceptera provokationer gentemot deras religion” (DN,

2022, a). Skribenten beskriver sedan med säkerhet att Paludan kommer att återvända till Sverige för att elda koranen. Maktrelationen kommer likt övriga ledartexter till uttryck genom att Paludan och Stram Kurs får muslimer att göra motstånd mot deras islamfientliga manifestationer, på det sätt som Paludan och Stram Kurs hade velat.

De människor som har upprörts av Rasmus Paludans demonstrationer i flera svenska städer är representerade genom kollektivisering och med specificerade egenskaper. De presenteras initialt som svartklädda unga män som “eldar upp och slår sönder polisbilar samtidigt som de skriker, 'Allahu akbar!' ” (DN, 2022, a). De beskrivs också som “gäng av våldsamma män” (DN, 2022, a). De tillskrivs negativa egenskaper och beskrivs utifrån sitt agerande enligt Helmersson vara ansvariga för att polariseringen kommer öka i landet (DN, 2022, a).

I artikeln står det; “Uppsåtet med koranbränningen var att visa att muslimer är intoleranta och våldsamma. Nu har de män som stod redo med sitt våldskapital bekräftat det” (DN, 2022, a). Här antyds en negativ konnotation mellan de män som utför våldshandlingar och muslimer. Det står inte explicit att våldsmännen är muslimer men det framkommer genom att uppsåtet var att uppröra denna grupp, vilket Stram Kurs framställs ha lyckats med. Även användningen av frasen “Allahu Akbar” som är starkt förknippad med islam bidrar till denna tolkning. Detta samtidigt som det står att “skadan som våldsmännen tillfogat vanliga svenska muslimer kommer att ta tid att reparera” (DN, 2022, a). De som har upprörts och tog till våld är därmed beskrivna att tillhöra en del av den kollektiva enhet som utgör Sveriges muslimer.

7.2 Nyhetsartiklarna

Här besvaras frågeställningarna angående hur Rasmus Paludan, Stram Kurs samt de som har upprörts av dessa porträtteras i nyhetsartiklarna. Detta ställs gentemot uttryck för eventuell värdegrund i nyhetsartiklarna.

7.2.1 Aftonbladets nyhetsartiklar

I Aftonbladets nyhetsartikel (2022, b) publicerad den 17 april med rubriken: “Vilda upplopp mitt i stan: 'De är tomma i huvudet' ”, sätter rubriken temat för texten som centreras kring konflikten som utspelar sig i artikeln mellan polisen och demonstranterna samt den mellan Rasmus Paludan, Stram Kurs, deras anhängare och demonstranterna.

Konflikten mellan polisen och demonstranterna kommer exempelvis till uttryck i citat från representanter från polisen som befann sig på platsen: “Folk har visat uppenbara tendenser att vilja skada polisen, säger kommenderingschef Peter Karlsson i Örebro” (Aftonbladet, 2022, b). Associationen mellan demonstranterna – pöbeln – våldsbenägna ligger till grund för textens argument att Paludan ska få demonstrera men också inramningen av konflikten.

Här framträder även textens huvudsakliga argumentation och diskussion, det vill säga att de människor som demonstrerade gentemot att Paludan och hans parti Stram Kurs brände koranen, vill och har som avsikt att skada polisen. Kommenderingschef Peter Karlsson framträder även i ytterligare ett citat där denna ståndpunkt ges: “Att möta 200 stycken som är synnerligen våldsbenägna och med de aggressiva tendenserna och dessutom med

motivationen att begå brott mot polis, det hade vi naturligtvis inte räknat med” (Aftonbladet, 2022, b).

I texten kan det tolkas förekomma en beskrivning av en underliggande maktstruktur där Paludan och partiet Stram Kurs påvisas äga makten över situationen då de får demonstranterna att agera på det sätt som de vill. Genom att Paludan och hans parti bränner islams heliga skrift, koranen framkommer det i texten att de har som avsikt att skapa reaktioner. I textens ingress står det att denna avsikt uppnåtts: “Högerextrema Rasmus Paludans torgmöten i Sverige har skapat upplopp och förstörelse” (Aftonbladet, 2022, b).

Konstrueringen av Rasmus Paludan och hans parti som aktörer kan hävdas vara personorienterad, individualiserad samt med viss specificering kring individens, eller gruppens egenskaper. Detta eftersom Paludan både beskrivs enskilt samt tillsammans med partiet Stram Kurs. Exempelvis genom att Paludan beskrivs enskilt som: “den högerextrema, dansksvenske politikern” men också som en del av: “det högerextrema partiet Stram Kurs” (Aftonbladet, 2022, b).

En konflikt framträder sedan i texten där yttrandefriheten och rätten att demonstrera ställs gentemot risken för upplopp. Det framkommer hur: “demonstrationsrätten och rätten till yttrandefrihet är stark i Sverige. Tillräckligt stark för att inte kunna förbjuda torgmötena – trots risk för upplopp” (Aftonbladet, 2022, b).

Händelsen ramas in genom att påvisa hur demonstrationsrätten och yttrandefriheten ska prioriteras, vilket möjliggör argumentet att Paludan ska fortsätta få anordna demonstrationer. En språkstrategi som identifierats för att föra fram detta argument är att med hjälp av citat från Kim Hild, presstalesperson vid polisregion Syd, rättfärdiga denna vinkel samt argument. Hild säger i citatet att skyddet att utöva sina rättigheter att demonstrera väger ofantligt tungt (Aftonbladet, 2022, b). Detta går i linje med Peter Berglez (2019) beskrivning av hur omnämmandet av en persons akademiska eller yrkesmässiga titel potentiellt gör att dennes åsikter och uttalanden erhåller mer tyngd.

De som har upprörts av Rasmus Paludan beskrivs även i texten genom citat från Liberalernas partiledare Johan Pehrson; “Det var människor som bara ville skapa våld och kaos. Jag vet inte vad de har för agenda, men de är tomma i huvudet” (Aftonbladet, 2022, b). Även här används omnämmande av Johan Pehrsons titel för att tydliggöra varför han kommer till tals. Genom att använda citat från en partiledare gör även att händelsen hamnar i en säkerhetspolitisk kontext. Det framkommer också i texten att: “Flera politiker fördömer våldet och kräver mer resurser till polisen” (Aftonbladet, 2022, b). Här framträder ytterligare ett argument och politiskt ställningstagande.

I Aftonbladets nyhetsartikel (2022, c) publicerad den 20 april med rubriken: “Här städar de – efter kaoset” beskrivs även här upploppen vara resultatet av provokationer från Rasmus Paludan. I centrum för texten står aktörerna, unga örebroare som efter långfredagens våldsamma upplopp städar upp i Sveaparken i Örebro. Huvudaktören i texten är Hani Madi Bilal. Han beskrivs vara 20 år gammal, ordförande i den lokala ungdomsorganisationen For

the people som ligger bakom initiativet att städa upp i parken (Aftonbladet, 2022, c). Konstrueringen av Hani Madi Bilal som aktör är personorienterad och främst kännetecknad av att han ställs som motståndare till att Paludan har bränt koranen i området, vilket han betraktar som en provokation gentemot muslimer. I texten förekommer följande citat från Hani Madi Bilal:

Alla religiösa skrifter borde skyddas av lagen. Islam är min och många andras identitet och det tar hårt på en att det inte faller under 'hets mot folkgrupp'. Polismyndigheterna borde ha tagit ett bättre beslut i förväg. Samtidigt utförde ju poliserna bara sitt jobb (Aftonbladet, 2022, c).

Här framkommer ett argument där Rasmus Paludans brännande av koranen betraktas som ett brott mot lagstiftningen om hets mot folkgrupp. Detta argument understöds genom att den citerade personen, Hani Madi Bilal påvisar hur det är en avsiktlig provokation gentemot muslimer och deras identitet att bränna koranen. Hani Madi Bilal presenteras som en del av gruppen muslimer som motsatte sig våldet som förekom under upploppen. Han menar att:

Vår religion står för kärlek och inget annat. Det här var något helt annat. Det Paludan ville åstadkomma var att sprida en dålig bild av muslimer. Och de som bidrog till upploppen valde att höja sina röster på helt fel sätt (Aftonbladet, 2022, c).

I denna kontext står det om hur Hani Madi Bilal tror att upploppen kan; “spå på folks fördomar om både muslimer, ungdomar och invandrare i området. Fördomar som inte har något med verkligheten att göra” (Aftonbladet, 2022, c). Det framkommer istället att Bilal berättar att många av de boende i området stannade hemma eller ställde sig som en sköld mellan polis och demonstranter i syfte att färre poliser skulle skadas (Aftonbladet, 2022, c).

I artikeln publicerad den 20 april (Aftonbladet, 2022, c) framträder de som har upprörts av Rasmus Paludan i två separata grupper. Den ena kan tolkas vara den lokala muslimska befolkningen, vilken Hani Madi Bilal är en del av. De beskrivs som ett kollektiv som trots att de har upprörts av Paludans manifestation motsatte sig brukandet av våld för att visa sin ståndpunkt. Detta manifesteras mest tydligt i citatet från Hani Madi Bilal.

Den andra gruppen är demonstranterna som genom att starta upplopp markerade sitt missnöje gentemot Rasmus Paludan och Stram Kurs. I artikeln framkommer det därmed finnas ett klarlagt syfte att motsätta sig Paludans manifestation (Aftonbladet, 2022, c). Av de artiklar som producerats till följd av påskkravallerna under det angivna tidsintervallet i Aftonbladet är det främst denna som lyfter lokala röster i rapporteringen. Artikeln centreras kring en diskurs som betraktar Paludans och Stram Kurs manifestation att vara en brottslig aktion med hänvisning till lagstiftning kring hets mot folkgrupp.

Artikeln publicerad i Aftonbladet den 17 april (2022, b) genomsyras av en diskurs som centreras kring att de som utför upploppen hävdas ha en ifrågasatt agenda. Det framkommer genom att dessa personer flertalet gånger påvisas endast drivas av viljan att skada polisen. I

artikeln nämns provokationen mot muslimer, men inte att det nödvändigtvis är de som utför demonstrationerna trots att det kan tolkas uttryckas implicit. I artikeln publicerad den 17 april påtalas även ställningstagandet att Rasmus Paludan ska få utföra sin koranbränning. Detta med hänvisning till svensk grundlagstiftning. I artikeln publicerad den 20 april (Aftonbladet, 2022, c) förekommer en annan diskurs. Här framträder en konflikt mellan artiklarna där demonstrations- och yttrandefrihet ställs gentemot lagstiftningen om hets mot folkgrupp. Att endast lyfta en av dessa ståndpunkter i respektive artikel gör att de upplevs ge uttryck för varsin värdegrund.

7.2.2 Svenska Dagbladets nyhetsartiklar

Artikeln “Koranbrännande jurist fokuserar på Sverige” publicerad den 17 april i Svenska Dagbladet (2022, b) handlar främst om huvudaktören Rasmus Paludans besök, och mer specifikt de protester han genomfört mot islam i svenska städer. I textens ingress beskrivs han som: “den kontroversielle danske politikern i skottsäker väst som fortsätter att återvända till Sverige” (SvD, 2022, b).

Här kan det tolkas som att det finns en språkstrategi som indikerar skapandet av en gräns mellan Rasmus Paludan och Sverige genom att upprepade gånger benämna honom som en dansk som återvänder till Sverige. Att tillskriva Paludan identiteten “dansk” kan alltså vara uttryck för en språkstrategi som avser att representera honom som icke tillhörande den svenska nationella identiteten för att motivera utanförskap och som i förlängningen kan ha ett nationalistiskt intresse. I artikeln förekommer därmed ett tydligt “vi och dem”-narrativ där Paludan representerar den utomstående.

I artikeln är beskrivningen av aktören Rasmus Paludan mycket personorienterad, individualiserad samt med specificeringar kring hans egenskaper, vilket exempelvis kommer till uttryck genom beskrivning av hans barndom och karriär: “Paludan har arbetat som jurist med egen advokatbyrå – men har själv haft problem med rättvisan. 2019 dömdes han till fjorton dagars fängelse för hets mot folkgrupp” (SvD, 2022, b).

Detta efterföljs av ett stycke som redogör för hur Rasmus Paludan har pekats ut för att ha sexchattat med minderåriga på Discord varvid han förnekar brott (SvD, 2022, b). Genom redovisningen av domarna mot Paludan får hans identitet negativa konnotationer. Paludan ska också enligt artikeln haft samröre med svenska partiet Alternativ för Sverige, men efter avslöjandet om chattarna på Discord ställde de in Paludans medverkan under deras möten i samband med kyrkovalet (SvD, 2022, b). De attribut som tillskrivs Paludan kan kopplas till Martin Reisingl och Ruth Wodak (2000) beskrivning av “argumentation strategies”. Denna synliggör hur språket motiverar socialt utanförskap och politisk exkludering, vilket också leder in på hur Paludan i texten omskrivs som, och illustreras vara, en kontroversiell politiker.

I texten står det att Paludan har kommit till Sverige för att bränna koranen och protestera mot islam. Här framkommer textens konflikt, den mellan Paludan och hans upplevda konflikt med islam och muslimer. I egenskap av partiledare för Stram Kurs beskrivs Paludans tidigare

bakgrund där han tydligt tar ställning gentemot islam som religion och muslimer som grupp: “Som partiledare propagerade Rasmus Paludan för ett Danmark fritt från muslimer inför det danska valet 2019, men tog sig inte in i Folketinget.” (SvD, 2022, b). Därefter framhävs det att Rasmus Paludan: “känner sig kallad, har han sagt i intervjuer. Helst skulle han vilja 'ligga och gråta i fosterställning' över sakernas tillstånd” (SvD, 2022, b). Det beskrivs också i texten vad Paludan anser är hans syfte: “Mitt syfte är att visa att jag tycker att islam är en mycket dum idé och jag vill även visa personer som tror att de kan bestämma om jag får bränna min egen bok” (SvD, 2022, b).

Som en språklig konstruktion av hur Paludan anses skapa reaktioner från omgivningen där han genomför koranbränning och manifestationer mot islam står det följande i texten:

Stram kurs-partiledaren har sagt att han dagligen tar emot hot i sociala medier, i telefonen eller på gatan. Det gör att han alltid bär överfallslarm och står under danska säkerhetstjänstens beskydd. Han syns ofta i skottsäker väst (SvD, 2022, b).

I nyhetsartikeln framkommer det att Rasmus Paludan de senaste åren har fokuserat på Sverige och har turnerat i invandrartäta områden. I texten beskrivs hur det är i Paludans spår som kravaller och våldsamma motdemonstrationer äger rum (SvD, 2022, b). Här kan en språkstrategi urskiljas som kopplar ihop Paludans vilja att provocera muslimer med våldsamma kravaller och motdemonstrationer. Det gör att det retoriskt skapas en koppling mellan Paludan, muslimer och våldsamma upplopp.

Paludan berättas ha startat partiet Stram Kurs i Danmark för fem år sedan efter att ha samlat en stor följarskara på Youtube (SvD, 2022, b). Beskrivningen av Paludan är därmed även kollektiviserad med hänvisning till grupptillhörigheten i partiet Stram Kurs. Om partiet står det exempelvis följande: “Partiet, som krympt ihop i opinionen, förespråkar en etnisk rensning av 'icke-västliga personer'. Alla invandrade ska lämna Danmark – oavsett läget i hemländerna” (SvD, 2022, b).

När det kommer till Paludan och Stram Kurs ideologiska och politiska ställning råder delade meningar som exempelvis kommer till uttryck i texten “Koranbrännande jurist fokuserar på Sverige” (SvD 2022, b). Här framgår det att Paludan själv anser sig vara etnonationalist och inte högerextrem. Paludan påstås anse att “det finns genetiska skillnader som bidrar till att mångkultur skapar konflikter” (SvD, 2022, b). Han beskriver samtidigt hur hans agerande har syftet att provocera och skapa konflikter som “visar hur muslimer är våldsamma” (SvD, 2022, b).

Beskrivningen av Paludan som etnonationalist delas inte av justitieminister Morgan Johansson. Han kommer till tals i artikeln och understryker att Paludans verksamhet har ett “högerextremt hatbudskap” (SvD, 2022, b). I artikeln framgår det också att sajten Expo har granskat Rasmus Paludan och har beskrivit hans politiska ställning: “Rent ideologiskt så ställer han sig i den extrema delen av den radikalnationalistiska miljön” (SvD, 2022, b). Även

här kommer en språklig strategi till uttryck där omnämning av titel gör att citat tolkas erhålla mer tyngd.

I den andra analyserade artikeln från Svenska Dagbladet: "Röster från Rinkeby: 'Vi var mänsklig sköld åt polisen'" (2022, c) publicerad den 20 april får så kallade lokala röster uttala sig om kravallerna i Rinkeby som ägde rum på fredagen veckan innan. Artikelns övergripande tema kan tolkas vara ståndpunkten att Rasmus Paludan har som avsikt att provocera fram våld genom att bränna islams heliga skrift, koranen och att de som har utfört våldet inte nödvändigtvis var religiöst motiverade (SvD, 2022, c).

De främsta aktörerna som framträder i artikeln som motsätter sig Paludan är Mohamed Nuur, Hashim Mohamed Jama och Hagi Farah. De presenteras utifrån Peter Berglez (2019) beskrivning av kollektivering där de är del av den grupp muslimer som var emot att använda våld i syfte att markera sitt motstånd till Paludan. De beskrivs vara "kritiska och besvikna efter kravallerna i samband med den dansk-svenske högerextremisten Rasmus Paludans besök" (SvD, 2022, c).

Enligt ett citat från Hashim Mohamed Jama ska Rasmus Paludan ha fått som han ville. Detta kopplas gentemot att det påvisats ha existerat en övertygelse om att Paludan visste vilka känslor hans koranbränning väcker under muslimernas heligaste månad, ramadan. Dessutom berättar Hagi Farah att aktionen skedde inför den välbesökta fredagsbönen samt under påsklovets, vilket enligt Farah bidrog till att risken att oroligheter kunde uppstå (SvD, 2022, c). Hashim Mohamed Jama framträder i texten som lokal vänsterpolitiker samtidigt som Mohamed Nuur beskrivs som "före detta S-politiker som nu kandiderar till Vänsterpartiet" (SvD, 2022, c). Hagi Farah porträtteras som Rinkebyprofil.

Genom att tillskriva två aktörer tillskrivs politisk anknytning vilket förknippas deras uttalanden med politiska åsikter. Det kan också hävdas vara en språkstrategi som gör att dessa personer tillskrivs en ökad legitimitet. Aktörerna framträder däremot främst utifrån kollektivering med koppling till hur de hävdas vara en del av Rinkebys muslimska befolkning. Detta kommer mest till uttryck genom gemensamma citat. Bland annat står det att dessa aktörer har börjat prata med ungdomar i området i syfte att "lyfta fram ramadans budskap och att man inte ska låta sig provoceras" (SvD, 2022, c) dessförinnan att Paludan skulle komma dit.

Enligt citat från texten ska Mohamed Nuur sett ungdomar han inte känt igen bland de som kastade sten, dessa personer beskrivs även som våldsverkare. Nuur påvisar att dessa ungdomar "inte ens var muslimer. De rökte, det gör man inte om man fastar" (SvD, 2022, c). Dessutom beskrivs det att ungdomarna inte lyssnade när en äldre imam försökte prata med dem. Detta kommenterar Nuur som mycket konstigt och ser det hela som ett tecken på att det inte handlar om religionen för dessa människor (SvD, 2022, c).

Mohamed Nuur och Hashim Mohamed Jama berättar att polisen hamnade i ett läge där de var i behov av skydd. Jama menar att det bidrog till att de blev "mänsklig sköld åt polisen" (SvD, 2022, c). Hagi Farah berättar i sin tur att konflikten inte hade behövt urarta om polisen hade

haft bättre dialog med civilsamhället. I denna situation framträder Hagi Farah ha erfarenhet av liknande situationer, både när det brunnit men också under liknande kravaller. Detta gör att hans åsikt om hur situationen borde ha hanterats av polisen får mer legitimitet. De som kastade sten ska enligt Mohamed Nuur och Hashim Mohamed Jama ha sett ut att vara organiserade och förberedda, bland annat eftersom de haft med sig saker att maskera sig med samt för att de höll ihop (SvD, 2022, c). Här ger de citerade personerna uttryck för språkstrategin att koppla bort deras religion islam från de som genomförde stenkastningen. På detta sätt skapas ett "vi" och "dem"-narrativ där de negativa attributen förflyttas från muslimer som grupp till ett antal ungdomar som av olika anledningar inte verkade vara muslimer.

I artikeln kopplas samtliga kravaller under påskhelgen i de olika städerna, Linköping, Norrköping, Örebro och Malmö till Paludans "så kallade valturné" (SvD, 2022, c). I texten framgår det att samtliga av personerna som Svenska Dagbladet tillfrågat i Rinkeby tycker att Rasmus Paludan borde ha nekats tillstånd att bränna muslimernas heliga skrift. Här påvisas att både platsen och tidpunkten har bäddat för upplopp och syftet att polarisera. I citat från Mohamed Nuur och Hashim Mohamed Jama skapas avstånd mellan muslimer och konflikten som ägde rum under påskkravallerna: "Rinkeby är inte stenkastarnas. Inte heller polisens och definitivt inte den där rasistens. Rinkeby är vårt" (SvD, 2022, c).

Rasmus Paludan framträder i texten genom individualisering samt med specificerade egenskaper såsom i föregående citat där han beskrivs som "rasisten". I annat fall beskrivs han som "dansk-svensk och högerextrem" (SvD, 2022, c).

7.2.3 Dagens Nyheters nyhetsartiklar

Den första artikeln som valts ut från Dagens Nyheter publicerades den 16 april med rubriken: "Flera poliser skadade under våldsamt upplopp i Örebro" (DN, 2022, b). I artikeln är temat det våldsamma upploppet som uppstod i Örebro och det dagen dessförinnan i Rinkeby med hänvisning till Rasmus Paludans manifestation där han bränner koranen. I centrum står den polisiära insatsen och agerandet från de som demonstrerat mot Paludan (DN, 2022, b).

Rasmus Paludan beskrivs utifrån individualisering med specificerade egenskaper. Han benämns första gången i textens ingress: "våldsamma upplopp utbröt inför den högerextrema danska politikern Paludans planerade koranbränning i Örebro på fredagskvällen" (DN, 2022, b). Paludan beskrivs också ha genomfört manifestationer i andra östgötska städer samt i Rinkeby som lett till våldsamma reaktioner. Han framträder också i artikeln som den högerextrema ledaren för partiet Stram Kurs (DN, 2022, b).

I den aktuella kontexten framträder de som har upprörts av Paludans manifestationer som motdemonstranter. De porträtteras främst i redogörelsen för händelseförloppen under de olika dagarna och platserna som upploppen och kravallerna ägde rum under påskhelgen. Bland annat framkommer det att: "händelsen rubriceras som våldsamt upplopp. Upploppet bedöms så pass farligt att räddningstjänsten inte åkte ut till platsen" (DN, 2022, b).

Händelseförloppet från fredagens upplopp i Rinkeby redogörs också för i relation till Paludan och de som har upprörts av hans manifestation. I texten står det om hur;

Ett hundratal motdemonstranter hölls tillbaka av poliserna och bussarna, som användes som mur. Det var en hätsk stämning, med rop och talkörer, som kulminerade när Paludan ett par gånger slängde Koranen på marken, och därefter tände eld på dem (DN, 2022, b).

Rasmus Paludan beskrivs som orsaken till oroligheter genomgående i artikeln. Här är ytterligare ett exempel:

Torsdagens oroligheter i Linköping utlöstes av att Rasmus Paludan fått tillstånd att hålla en allmän sammankomst i stadsdelen Skäggetorp i Linköping. Även här var hans avsikt att bränna ett exemplar av Koranen (DN, 2022, b).

Det står i texten om hur Paludan möttes av bland annat stenkastning men inget ska ha träffat honom. Poliserna och Paludan beskrivs vid flera tillfällen ha fått ta på sig skyddshjälm på grund av alla föremål som kastades mot dem. En man beskrivs också ha brottats ner när han försökte forcera poliserna. När detta inträffade rusade flera människor fram och kastade sten varpå polisen bestämde sig för att avbryta demonstrationen och förde Paludan från platsen (DN, 2022, b).

I artikeln står det om att torsdagens oroligheter ledde till att "två män i 30-årsåldern är misstänkta för våld mot tjänsteman och våldsamt upplopp" (DN, 2022, b). Slutligen uppges i artikeln att sammankomsterna i de östgötska städerna fått ställas in varvid Rasmus Paludan har som avsikt att försöka igen på söndagen, trots att han inte fått tillstånd (DN, 2022, b).

I texten finns även uttalanden från Sveriges dåvarande statsminister Magdalena Andersson som citeras från ett Facebookinlägg: "Jag fördömer i kraftigaste ordalag det våld som nu riktas mot polis och allmänhet i Örebro. De ansvariga för våldet ska ställas till svars för sina handlingar. Även moderaternas partiledare Ulf Kristersson får tackning i artikeln och uttalar sig om dagarnas våldsamma upplopp: "balansen i rättssamhället är allvarligt rubbad. Vi kan inte tolerera en situation där våldsamma upplopp tar fart utan att kunna stoppas av polisen" (DN, 2022, b). Detta följs av att Kristersson hävdar argumentet: "Är det mer resurser som krävs måste polisen få det. Är det nya verktyg som krävs, måste polisen få det. Är det andra arbetsmetoder som måste prövas, pröva dem" (DN, 2022, b).

Citaten från de båda politikerna placerar händelsen i en säkerhetspolitisk kontext där polisen och Rasmus Paludan beskrivs ha varit utsatta för våld och därmed offer i situationen. Här framträder en maktrelation där de som genomförde upploppen hade makten över situationen.

Den andra artikeln från Dagens Nyheter (2022, c) publicerades 18 april med rubriken: "Polis: 'Mobben var bara ute efter att skada oss' ". I denna nyhetsartikel kommer temat till uttryck genom citat och upplevelser som polisen beskriver, nämligen att människorna som utförde de

våldshandlingar som skildras i texten gör detta utan något budskap. Detta tema framträder tydligt i både rubrik men även i ingressen där en polis som befann sig på platsen, Alexander Jeremic uttalar sig: "Mobben som anföll oss var bara ute efter att skada polisen. De hade inget budskap, de var inga motdemonstranter utan terrorister" (DN, 2022, c).

Artikeln centreras kring Rasmus Paludan som beskrivs som ledaren för det danska högerextrema partiet Stram Kurs som skulle hålla en allmän sammankomst i Rinkeby dit poliser skickades för att kunna garantera att denna kunde genomföras. Det uttalade syftet med denna sammankomst beskrivs ha varit att: "bränna ett exemplar av islams heliga skrift, Koranen" (DN, 2022, c).

Alexander Jeremic berättar att de personer som kom till platsen i Rinkeby snart började angripa polisen genom att kasta sten. Han ska enligt citat framhållit att det visserligen fanns en del goda krafter i Rinkeby som försökte lugna folkmassan. Han uppges också ha sagt att "det är inte lätt att förklara vad demokrati är för människor som inte vill förstå. Rasmus Paludan vill ju provocera, och många går ju på det han vill uppnå genom att starta upplopp" (DN, 2022, c). Alexander Jeremic påvisar därför att Rasmus Paludan lyckats med sin avsikt.

Begreppet terrorism dyker även upp i brödtexten relaterat till beskrivning och citat från polisen Alexander Jeremic. Han betonar att "mobben" inte kan kallas för motdemonstranter eftersom han menar på att det då måste finnas ett budskap eller motkrav vilket gruppen inte upplevdes ha. Alexander Jeremic framhåller att;

Rasmus Paludan dök ju inte ens upp. Det enda jag hörde var religiösa skrik och en vilja att skapa kaos. Jag skulle vilja kalla dem terrorister. De gav sig på hela samhällssystemet. Hade de haft andra vapen hade de använt dem (DN, 2022, c).

Att kalla de som genomför våldshandlingar för terrorister får stor betydelse för tolkningen. Terrorism definieras enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som en gärning med avsikt allvarligt kan skada en stat genom exempelvis "destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer", alternativt "injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller befolkningsgrupp" (MSB, u.å).

I citatet förekommer även antydning att de som "ville skapa kaos" var religiöst motiverade genom att de beskrivs ha yttrat religiösa skrik. I denna kontext står det att Alexander Jeremic fruktade för sitt liv och menar att mobben var ute efter polisen. Det framkommer i följande citat:

Jag är för en dialog, att prata med människor. Men det kändes inte som att det gick. Jag har varit med och bevakat Rasmus Paludans sammankomster vid två andra tillfällen och då har vi kunnat säga till folk att 'gå inte på det han vill', 'bli inte våldsamma'. Men i Örebro struntade man i vad det handlade om. De skulle bara markera mot staten och polisen (DN, 2022, c).

I texten framgår det också att Alexander Jeremic anser att det livsfarliga våldet de utsattes för gör att polisen hade rätt att försvara sig men inte gjorde det. Detta efterföljs av ett argument där Jeremic menar att landet måste bli bättre på att hantera liknande situationer; “Det måste bli en förändring. Ska vi fortsätta vara en demokrati måste vi få bukt med det här. Våra politiker måste agera. Det ska inte behövas att någon dör för att något ska hända (DN, 2022, c). Alexander Jeremic framhäver även åsikten;

Vi måste ha en lagstiftning där vi låser in dem som gör sådana här saker, och inte i ett halvår. Och vi behöver en lag som handlar om vad som sker med människor som begår brott mot staten. Det ska inte vara värt att göra det som hände i Örebro (DN, 2022, c).

För att vara nyhetsartiklar framträder det åsikter och uppmaningar i den andra artikeln publicerad 18 april i Dagens Nyheter som inte problematiseras eller bemöts. Exempelvis när polisen Alexander Jeremic citeras i texten och benämner de som genomförde det våldsamma upploppet som terrorister varvid han understryker att Sverige behöver strängare lagar gentemot människor som begår brott mot staten som kan beskrivas vara uttryck för värdegrund.

8 Slutdiskussion

I detta kapitel sammanfattas och förtydligas svaret på studiens huvudfråga: Hur kommer tidningarnas respektive värdegrund fram på ledarsidorna, och återspeglas denna värdegrund på nyhetssidorna? Detta ställs sedan gentemot det teoretiska ramverket och tidigare forskning vilket även leder in på förslag till vidare forskning.

8.1 Svar på studiens huvudfråga

John, E Richardsson (2007) beskriver hur det journalistiska språket genomsyras av diskursordningar där maktutövning kan urskiljas genom kritisk diskursanalys. Dessa journalistiska texter inverkar på sociala identiteter, ideér och fördomar. I de olika ledartexterna som har varit föremål för denna analys av mediediskursen har det framträtt en delad värdegrund. Dessa betraktar en perception av Rasmus Paludan och hans parti Stram Kurs som ett externt hot som genom sina manifestationer gjort att det har skapats upplopp, kravaller och andra typer av våldshandlingar. Däremot skiljer sig porträtteringen av Rasmus Paludan som aktör.

I den första ledaren från Aftonbladet (2022, a) tenderar Rasmus Paludans identitet centreras kring att vara en extremist som med avsikt provocerar och markerar gentemot den muslimska befolkningen genom att bränna deras heliga skrift, koranen. Identitetsmarkörer gör att Paludan tillsammans med sitt parti framställs utifrån negativa konnotationer vilket kan ha syftet att skapa en diskurs där han utgör "de andra" gentemot det upplevda "oss". I Aftonbladets ledare beskriver Anders Lindberg det säkerhetspolitiska läget som uppstått under kravallerna vara sprunget ur en ökad polarisering och radikalisering av olika grupper relaterat till frågor om invandring och inte minst islam vilket påvisas vara politikernas ansvar att åtgärda. I denna kontext menar också skribenten att Rasmus Paludan inte ska få tillstånd till fler islamfientliga manifestationer med hänvisning till att hans demonstrationsfrihet inte är överordnad andras fri- och rättigheter eller behovet att upprätthålla allmän ordning (Aftonbladet, 2022, a).

I ledaren från Svenska Dagbladet (2022, a) handlar den övergripande diskursen om hur rädslan för de som kallas våldsverkarna inte ska gå före demonstrationsfriheten varvid Tove Lifvendahl påtalar att polisen behöver mer resurser. Även här hamnar händelseförloppet kring påskkravallerna i en säkerhetspolitisk kontext men där lösningen som föreslås skiljer sig från ledaren i Aftonbladet. Porträtteringen av Rasmus Paludan framträder mest i relation till hur han i Svenska Dagbladets ledare understryks ha lyckats med sin avsikt som har varit att skapa motstånd i västvärlden mot invandringen och muslimska länder. Detta eftersom han torgfört hotet och den våldsamt som påtalas existera i Sveriges parallella samhälle (SvD, 2022, a).

Även i Dagens Nyheters ledare (2022, a) framkommer åsikten att demonstrationsfriheten inte ska begränsas som följd av våldsamteterna under påskkravallerna. I Erik Helmerssons

argumentation framträder Rasmus Paludan som ensam vinnare genom att han lyckas provocera fram våldet hos muslimer. Här framkommer det också hur kriminella våldsmän, genom sitt agerande bidrar till polariseringen i samhället. Upploppen hävdas även ha negativ påverkan på synen av landets muslimer vilket kommer ta tid att reparera. I Dagens Nyheters ledare framkommer en annan värdegrund än den i Aftonbladet. Här anses polariseringen vara en konsekvens av våldet och ansvaret tillskrivs den grupp som utförde det (DN, 2022, a).

I nyhetsartiklarna kommer olika värdegrunder främst till uttryck genom citat från personerna som kommer till tals men även underförstått genom artiklarnas struktur och retoriska kopplingar mellan aktörerna. Den tydligaste maktrelationen som kan urskiljas i de analyserade artiklarna handlar om hur Rasmus Paludan och Stram Kurs kan tolkas utöva makt över muslimer genom att de får dessa att göra något som var deras avsikt. Exempelvis framkommer det i flertalet artiklar att Paludan och Stram Kurs avsikt är att provocera muslimer genom att bränna koranen varvid det understryks att de lyckats med sin avsikt.

Det förekommer även beskrivningar av Rasmus Paludan och Stram Kurs som gör att de upplevs tillhöra den politiska marginalen. Bland annat bidrar konstrueringen av de som aktörer till denna tolkning. Paludan är mest omskriven i egenskap av enskild person och tenderar att framställas som högerextrem, dansk, politiker, jurist med ett brottsligt förflutet som gör att han hamnat i den politiska marginalen. Konstrueringen av Rasmus Paludan som en högerextrem politiker genomförs med negativa ordmarkörer som exempelvis förstärks genom citat från andra politiker såsom när dåvarande justitieministern Morgan Johansson beskrev Paludans verksamhet ha ett högerextremt hatbudskap (SvD, 2022, b). Paludan omnämns även befinna sig i den extrema delen av den radikalnationalistiska miljön. I en nyhet från Svenska Dagbladet (2022, b) står det att Rasmus Paludan själv inte anser sig vara högerextrem utan benämner sig själv som etnonationalist. Detta är den enda artikeln som problematiserar beskrivningen av Rasmus Paludans och Stram Kurs politiska ställning. Nyhetsartiklarna kan här beskrivas ge uttryck för värdegrund då konstrueringen av Rasmus Paludan och Stram Kurs inte förhåller sig politiskt neutral i relation till konstrueringen av dem som aktörer. Dessutom omskrivs han exempelvis som den kontroversiella danska politikern trots att han har erhållit svenskt medborgarskap och då är svensk medborgare.

En konflikt framträder i nyhetsartiklarna mellan rätten till yttrandefrihet, demonstrationsfrihet samt på andra sidan av spektrumet, lagstiftningen kring hets mot folkgrupp. I Aftonbladet (2022, b) förekommer det exempelvis elitpersoner som uttalar sig gentemot att yttrandefriheten och demonstrationsfriheten är så stark i Sverige att Rasmus Paludans tillstånd att genomföra sina manifestationer står fast trots risker för upplopp. Att så kallade elitpersoner kommer till tals med deras respektive titel och påvisar detta argument gör att det kan tolkas erhålla mer tyngd i artiklarna.

Analysen av nyhetsartiklarna har också visat en annan värdegrund där det finns de som anser att Rasmus Paludans och Stram Kurs islamfientliga manifestationer ska betraktas som en brottslig handling. Denna ståndpunkt representeras i de artiklar där muslimer kommer till tals i rapporteringen. Vid dessa tillfällen, när den muslimska befolkningen citeras i

nyhetstexterna, tillskriver de sig själva den muslimska identiteten. De är av åsikten att Rasmus Paludans manifestationer där han bränner koranen borde falla under lagstiftningen om hets mot folkgrupp. De menar att islam betraktas som en del av muslimernas identitet och att religiösa skrifter borde skyddas genom lagstiftning. Argumentet hävdas med hänvisning till att det betraktas som en avsiktlig provokation gentemot muslimer.

I samtliga analyserade artiklar förekommer en redogörelse för Rasmus Paludans uttalade värdegrund där han betraktar muslimer som hotet i samhället. Genom hans manifestationer har det beskrivits hur Paludan och Stram Kurs velat provocera och markera i syfte att skapa reaktioner hos den muslimska befolkningen genom att bränna islams heliga skrift, koranen. Däremot förekommer en del åsikter som skiljer sig från denna värdegrund och som också bidrar till den mer neutrala hållningen som förekommer i de flesta nyhetsartiklar. När muslimerna citeras i texterna tenderar de att uttrycka hur våldet kan komma att spå på folks fördomar gentemot muslimer som våldsamma varav flertalet personer påtalar att detta är en felaktig verklighetsbild.

8.2 Teoretiska implikationer och förslag på vidare forskning

För att fördjupa analysen kommer resultatredovisning ställas gentemot det teoretiska ramverket och tidigare forskning. Här framhävs de mest centrala uttrycken för värdegrund och sätts in i den intertextuella diskurs som avser relationen mellan analysmaterialet och redan etablerade diskursordningar (Fairclough, 2010).

8.2.1 Muslimer skyldiga genom association

I flera av nyhetsartiklarna som producerats till följd av påskkravallerna redogörs för hur Rasmus Paludans islamfientliga manifestationer lyckats med avsikten att provocera muslimer.

Att muslimer fick komma till tals i media bringar en känsla av en mer neutral nyhetsrapportering. I nyhetsartiklarna framställs oftast den grupp som genomförde upploppen vara förknippade med islam. Här beskrivs alltså muslimer vara offer för provokation och markering men också som ansvariga för våldet. I vissa av texterna problematiseras relationen mellan de som utför våldet och muslimer där representanter från den lokala muslimska befolkningen får komma till tals. På detta sätt förekommer även en skildring där muslimer istället betraktas som offer för en provokation och även en brottslig handling då det framgår att Rasmus Paludans manifestation upplevs som hets mot muslimer som folkgrupp. Dessutom förekommer uttalanden från muslimer som understryker att det inte tror att det handlar om religion för de som genomförde upploppen.

Tidigare forskning har enligt Göran Larsson (2010) visat på att muslimer som inte bidragit eller medverkat i våldshandlingar tvingats tänga detta i medier. Detta inträffade i relation till terrorattackerna i New York efter den 11 september 2001. I fallet påskkravallerna framträdde representanter från den muslimska befolkningen på platser där det uppstått våldsamheter och förklarade hur de inte trodde att de som bidrog till våldet var muslimer. Här

kan det därmed tolkas förekomma en korrelation mellan de olika händelserna. Likt det som uttryckts av muslimer i det analyserade materialet har liknande händelser där en muslimsk grupp pekats ut som syndabock gjort att islamofobi normaliserats i samhället (källa Larsson, 2010). Utifrån resultatredovisningen har det framgått att muslimer som uttalat sig har uttryckt en rädsla för ökade fördomar om de som grupp. Något Göran Larsson (2010) menar på är vanligt när muslimer som grupp pekas ut som skyldiga via association. Vidare forskning skulle därför kunna bedrivas i framtiden för att urskilja effekterna av påskravallerna.

8.2.2 Högerpopulism och konstruktionen av muslimer som syndabockar

I det analyserade materialet har Rasmus Paludans avsikt att provocera muslimer genom att bränna koranen visat på hur de, enligt Ruth Wodak (2015) beskrivning av högerpopulistiska partier kan beskrivas vara ett sådant. Dessa kännetecknas av att de förespråkar någon form av lingvistiskt utformad religiös, etnisk, eller politisk minoritet som syndabock. Studien har visat på hur både ledarna och nyhetsartiklarna har beskrivit Rasmus Paludans avsikt att visa på hur det existerar ett latent hot i Sveriges muslimska befolkning. Genom att försöka reproducera en bild av muslimer som aggressiva och våldsbejakande kan det tolkas som att Paludan och Stram Kurs stödjer det Wodak kallar okunnighetens arrogans där partiet vädjar till människors sunda förnuft att själva se dessa aggressiva tendenser hos muslimer som utpekade syndabockar. Ruth Wodak menar att diskriminering av religiösa minoriteter har existerat i västvärlden i århundraden och har traditionellt sett konstruerats bland annat som ett hot mot kulturen och civilisationen i sin helhet.

I ledaren i Svenska dagbladet skriver Tove Lifvendahl att Sverige inte bör sätta rädslan för våldsverkarna före rätten att få demonstrera genom att införa så kallade blasfemilagrar “som förbjuder ord eller handlingar som anses kränka något som anses heligt, har vi förlorat rätten att kalla oss ett öppet samhälle” (SvD, 2022, a) Denna syn på begränsandet av demonstrationsfriheten och yttrandefrihetsgrundlagen återfinns även i flera av nyhetsartiklarna. Här kan det tolkas skapas en situation likt den Ruth Wodak (2015) beskriver i sin forskning där religiösa minoriteter upplevs utgöra ett hot. I denna studie kan detta urskiljas i relation till hur lagar som begränsar rätten att bränna koranen har beskrivits som ett hot mot det svenska öppna samhället. Det går även i linje med Ekström m.fl (2020) forskning kring hur högerpopulistiska partiers retorik kännetecknas och normaliseras genom att de beskriver hur en viss grupp utgör hotet mot kulturella värderingar.

Trots att det inte i någon av artiklarna har konstaterats vilka som genomfört upploppen kan det tolkas som att Rasmus Paludans konstruktion av muslimer som syndabockar kan ha påverkat nyhetsrapporteringen. Vidare forskning skulle därför kunna bedrivas som undersöker relationen mellan hur högerpopulistiska aktörer, såsom Rasmus Paludans konstruktion av hot, påverkar hur journalisterna själva rapporterar om en händelse. Ekström m.fl (2020) beskriver nämligen att högerpopulistiska partier har förändrat det politiska landskapet med deras framgångsrika vädjan till sociokulturella konflikter.

9 Referenslista

9.1 Journalistiska artiklar

Aftonbladet. (u.å). Ledare. Hämtad: 2022-12-06 från: <https://www.aftonbladet.se/ledare>

Ahlqvist, Oskar., Herkel, Peter och Magnusson, Erik. (2020, 28 augusti). Rasmus Paludan avvisad vid gränsen – har fått ett tvåårigt inreseförbud. *Sydsvenskan*. Hämtad: 2022-11-10 från: <https://www.sydsvenskan.se/2020-08-28/rasmus-paludan-avvisad-vid-gransen--har-fatt-ett-tvaarigt-inreseforbud>

Balcer Bednarska, Jaqueline & Linder, Julia. (2022, 20 april). Detta vet vi om Stram kurs. *SVT nyheter*. Hämtad: 2022-11-11 från: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/detta-vet-vi-om-stram-kurs>

Branden, Mads. (2019, 18 april). Rasmus Paludan var medlem af Radikal Ungdom. *B.T.* Hämtad: 2022-11-09 från: <https://www.bt.dk/politik/rasmus-paludan-var-medlem-af-radikal-ungdom>

Brantemo, Axel., Lindberg, Kolbjörn & Jönsson, Nils. (2022, 18 april). Nya våldsamma upplopp – tre personer skottskadade. *SVT nyheter*. Hämtad: 2022-11-11 från: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/nya-valdsamma-upplopp-tre-personer-skottskadade>

Dagens nyheter. (2008, 28 februari). Om Dagens nyheter. Hämtad: 2022-12-06 från: <https://www.dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/>

DR. (2019, 6 maj). Stram Kurs er nu officielt klar til folketingsvalg. Hämtad: 2022-11-08 från: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/stram-kurs-er-nu-officielt-klar-til-folketingsvalg>

Eller, Emil. (2019, 27 april). Rasmus Paludans parti har underskrifter nok til at blive opstillingsberettiget til folketingsvalg. *DR*. Hämtad: 2022-11-08 från: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/rasmus-paludans-parti-har-underskrifter-nok-til-blive-opstillingsberettiget-til>

Hjortsman, Markus. (2022, 11 maj). Detta är Stram Kurs partiledare Rasmus Paludan. *SVT nyheter*. Hämtad: 2022-11-08 från: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/vem-ar-rasmus-paludan-partiledare-for-stram-kurs>

Jönsson, Nils., Sisask, Raphaele & Esping, Ylva. (2022, 18 april). Upplopp för tredje dagen i rad i samband med högerextrem manifestation. *SVT nyheter*. Hämtad: 2022-11-11 från: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/upplopp-for-tredje-dagen-i-rad-i-samband-med-hogerextrem-manifestation>

News Øresund. (2020, 27 augusti). Danska Rasmus Paludan får två års inreseförbud – avvisad vid svenska gränsen. Hämtad: 2022-11-10 från: <https://www.newsøresund.se/danska-rasmus-paludan-nekas-tillstand-att-demonstrera-mot-islam-i-malmo/>

Larsson, Carl., Schau, Oscar., Jönsson, Nils & Christensen, Sandra. (2022, 27 april). Tre poliser skadade efter upplopp i Linköping. *SVT nyheter*. Hämtad: 2022-11-10 från: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/valdsamt-upplopp-i-skaggetorp-polisbilar-skadade>

Schau, Oscar. (2022, 20 april). Stenkastning i Rinkeby efter koranbränning – poliser träffade. *SVT nyheter*. Hämtad: 2022-11-11 från: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/oroligt-i-rinkeby-polis-skadad>

Svenska Dagbladet. (2003, 12 maj). Självständig och oberoende av politiska, religiösa, kommersiella eller enskilda intressen. Hämtad: 2022-12-06 från: <https://www.svd.se/a/91e686ac-aaff-33fc-958f-a5fe32187dd1/sjalvstandig-och-oberoende-av-politiska-religiosa-kommersiella-eller-enskilda-intressen>

SVT nyheter. (2022, 27 juni). Upplopp i flera städer – detta har hänt. Hämtad: 2022-11-10 från: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/stram-kurs-i-sverige-detta-har-hant>

Ölander, Micke. (2020, 27 augusti). Dan Park överklagar - domstol ska avgöra. *Expressen*. Hämtad: 2022-11-10 från: <https://www.expressen.se/kvallsposten/dan-park-overklagar-domstol-ska-avgora/>

9.2 Vetenskapliga källor

Berglez, Peter. (2019). Kritisk diskursanalys. I Ekström, Mats & Johansson, Bengt. (red). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. (3uppl s.230-240). Lund: Studentlitteratur.

Boreús, Kristina. (2006). Discursive Discrimination. *European Journal of Social Theory*, 9(3), 405-424.

Boréus, Kristina. & Bergström, Göran. (2012). Kapitel 9 Diskursanalys. I Boréus, Kristina. & Bergström, Göran. (red.) Textens mening och makt metodbok i samhällsvetenskaplig text - och diskursanalys (3 uppl. s. 353-416.). Lund: Studentlitteratur.

Boréus, Kristina., & Brylla, Charlotta. (2018). Kapitel 8 Kritisk diskursanalys. I Boréus, Kristina & Bergström, Göran. (red.) Textens mening och makt metodbok i samhällsvetenskaplig text - och diskursanalys (3 uppl s.305-351). Lund: Studentlitteratur.

Bergström, Kristina., & Ekström, Linda. (2018). Kapitel 7 diskursanalytiska inriktningar. I Boréus, Kristina. & Bergström, Göran. (red.) Textens mening och makt metodbok i samhällsvetenskaplig text - och diskursanalys (3 uppl s.253-301). Lund: Studentlitteratur.

Björkvall, Anders. (2012). Kapitel 8 Visuell textanalys. I Boréus, Kristina. & Bergström, Göran. (red.) Textens mening och makt metodbok i samhällsvetenskaplig text - och diskursanalys (3 uppl s.307-349). Lund: Studentlitteratur.

Djerf-Pierre, Monika. (1996). *Gröna nyheter : miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar Miljö Naturskydd Sverige 1961-1994*. [Doktorsavhandling, Göteborgs universitet]. GUPEA. <http://hdl.handle.net/2077/17572>

Ekström, Mats., Patrona, Marianna., & Thornborrow, Joanna. (2020). The normalization of the populist radical right in news interviews: A study of journalistic reporting on the Swedish Democrats. *Social Semiotics*, 30(4), 466-484.

Ekström, Mats & Johansson, Bengt. (2019). Kapitel 1 inledning. I Ekström, Mats & Johansson, Bengt. (red). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. (3uppl s.11-23). Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena. (2012). *Metodpraktiken*. Stockholm: Norstedts juridik.

Fairclough, Norman. (2010). *Critical discourse analysis the critical study of language*. Abingdon: Routledge.

Graf, Heike, (2019). Kapitel 22 Journalistiken, den etniska mångfalden och migrationen. I Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper. (red). *Handbok i journalistikforskning*. (2 uppl s.311-319). Lund: Studentlitteratur.

Häger, Björn. (2018). *Reporter en grundbok i journalistik*. Lund: Studentlitteratur.

Jakku, Nina. (2018). Islamophobia, representation and the muslim political subject. A swedish case study. *Societies (Basel, Switzerland)*, 8(4), 124.

Larsson, Göran. (2010). The impact of global conflicts on local contexts: Muslims in Sweden after 9/11 - The Rise of Islamophobia, or new possibilities? *Islam & Christian Muslim Relations*, 16(1), 29-42.

Mahan, Jeffrey H. (2014). *Media, Religion and Culture: An introduction*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

Modood, Tariq & Pnina, Werbner. (1997). *The Politics of Multiculturalism in the New Europe. Racism, Identity and Community*. London & New York: Zed Books.

Modood, Tariq. (1997). Introduction: the politics of multiculturalism in the New Europe. I Tariq, Modood & Pnina Werbner (Red) *The Politics of Multiculturalism in the New Europe. Racism, Identity and Community*. London & New York: Zed Books.

Reisigl, Martin & Wodak, Ruth. (2000). *Discourse and Discrimination Rhetorics of Racism and Antisemitism*. London: Routledge.

Richardsson, John, E. (2007). *Analysing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis*. News York: Palgrave.

Winther Jørgensen, Marianne. & Phillips, Louise. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Wodak, Ruth. (2015). *The politics of fear : What right-wing populist discourses mean*. London: SAGE Publications.

9.3 Analysmaterial

Lindberg, Anders. (2022, 24 april). Hur blev hatet mot muslimer så accepterat?. *Aftonbladet*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, a.

Malmqvist, Matilda Aprea., Thorén, Lina., Fernstedt, Nora & Au, Liisa. (2022, 17 april). Vilda upplopp mitt i stan: 'De är tomma i huvudet'. *Aftonbladet*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, b.

Silva, Emanuel. (2022, 20 april). Här städar de – efter kaoset. *Aftonbladet*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, c.

Lifvendahl, Tove. (2022, 21 april). Tove Lifvendahl: Staten ska inte välja mellan frihet och trygghet. *Svenska Dagbladet*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, a.

Delling, Hannes. (2022, 17 april). Koranbrännande jurist fokuserar på Sverige. *Svenska Dagbladet*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, b.

Efendic', Negra & Kudo, Per. (2022, 20 april). Röster från Rinkeby: "Vi var mänsklig sköld åt polisen". *Svenska Dagbladet*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, c.

Helmersson, Erik. (2022, 17 april). Den perifera danske Koranbrännaren är Nordens nöjdaste man. *Dagens Nyheter*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, a.

Flores, Juan., Dutt, Sujay & Lernstedt, Oscar. (2022, 16 april). Flera poliser skadade under våldsamt upplopp i Örebro. *Dagens Nyheter*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, b.

Svahn, Clas. (2022, 18 april). Polis: Mobben var bara ute efter att skada oss. *Dagens Nyheter*. Nedladdad via Retriever: 2022-12-06, c.

9.4 Övriga källor

Expo. (2020, 30 november). *Dan Park*. Hämtad: 2022-11-10 från: <https://expo.se/fakta/wiki/dan-park>

Expo. (2022, 19 september). *Stram Kurs och Rasmus Paludan*. Hämtad: 2022-11-08 från: <https://expo.se/fakta/wiki/stram-kurs-och-rasmus-paludan>

Expo. (u.å). *Om Expo*. Hämtad: 2022-11-08 från: <https://expo.se/om-expo>

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (u.å). *Terrorism*. Hämtad: 2022-12-06 från: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skolmaterial/samhallets-krisberedskap/terrorism/>

Stram Kurs. (u.å). *Grundloven og konventioner*. Hämtad: 2022-12-14 från: <https://stramkurs.dk/vores-politik/grundloven-og-konventioner/>